

BYDELSPLAN FOR NØRREBRO

2023-2026

Nørrebro Lokaludvalg

Forside foto: Astrid Maria Rasmussen

Grafisk tilrettelæggelse og tryk
Christensen Grafisk

Forord

Vi er glade for at kunne præsentere vores nye bydelsplan for Nørrebro! Bydelsplanen er vores arbejdsplan for de næste år. Det er et levende dokument, der løbende kan udvikles. Bydelsplanen er lavet på baggrund af en tæt dialog med nørrebroerne – en dialog vi løbende har haft gennem en lang årrække. Planen beskriver vores visioner for Nørrebro gennem en række temaer og konkrete tiltag, som vi kommer til at arbejde med.

Det er os lokale, der kender bydelen bedst! Vi samarbejder løbende med alle de nørrebroere, der med stort engagement vil skabe eller ændre noget på Nørrebro. Derfor ser vi det også som én af vores vigtigste opgaver at være i dialog med bydelen så meget som muligt, så vi sammen får sikret, at politikerne i Borgerrepræsentationen har de bedste muligheder for at træffe beslutninger, der fungerer og giver mening lokalt.

Vi er heldigvis så privilegerede, at rigtig mange nørrebroere byder ind og dagligt er med til at kvalificere vores arbejde. Det har også gjort sig gældende i arbejdet med vores bydelsplan. Her har flere tusinde nørrebroere i vores digitale borgerpanel budt ind med de emner, som de mener, vi skal koncentrere os om de næste år. Det er der kommet en række spændende temaer ud af, som I kan læse mere om her i planen.

Sideløbende med arbejdet med bydelsplanen, kommer vi fortsat til at prioritere den tætte kobling og dialog med forvaltningerne samt politikerne på Rådhuset, der i sidste ende træffer beslutningerne for vores bydel. Det gode samarbejde med Rådhuset er altafgørende for at få sat nørrebroernes input godt i spil. Så den bindeledsopgave og grundlaget for den demokratiske dialog, tager vi meget alvorligt.

Hvad er Nørrebro?

Nørrebro er efter vores mening den mest fantastiske bydel – Københavns mest mangfoldige, initiativrige og »skæve« bydel. Her bor nørrebroere fra mere end 50 nationaliteter, og her bor studerende, børnefamilier, pensionister, direktører og mennesker i udsatte positioner og mange flere, side om side.

Vi bor tæt og der er altid liv i vores gader, som er fyldt med brune værtshuse, caféer, grønthandlere, naturvinsbarer, små særlige butikker, shawarmarestauranter og meget mere.

På Nørrebro har vi en tradition for det selvorganiserede og vi har holdninger. Der er kamp om pladsen og de grønne arealer og debat om, hvordan vi bruger dem bedst. Nørrebro er også et sted, hvor der til tider ulmer konflikter frem, og hvor utryghed i nogle perioder fylder. I de perioder er vi glade for det sammenhold, vi oplever i bydelen.

Nørrebro er også fødested for et spirende vækstlag indenfor kultur, kunst og aktivisme. Her bor masser af unge mennesker, der hver dag er med til at skabe liv i bydelen.

For mange gælder det: »Vi er nørrebroere først og dernæst københavnere!«

Alt i alt er det lige netop den kant og mangfoldighed, vi holder så meget af. Derfor arbejder vi for at Nørrebro også i fremtiden skal være en mangfoldig og engageret bydel med plads til alle.

God læselyst!

Mange hilsner,
Nørrebro Lokaludvalg

Foto: Asger Korsgaard

Indhold

Inddragelsen af nørrebroerne forud for bydelsplanen	6
Doughnut-model som ramme for bydelsplanen	7
Nørrebros egenart	8
Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram	13
Kulturarv og Nørrebros værdifulde kulturmiljøer	15
Klima, grønne- og blå indsatser og parker	19
Et nyt kvarter - Vingelodden	23
Trafikken på Nørrebro	27
Gentrificering, almene boliger og et byrum for alle	31
Skoleliv og sammenhængskraft på Nørrebro	35
Det er også jeres Nørrebro - inddragelse af unge ml. 13-18 år	39
Ildrætslivet på Nørrebro	41
Mere kultur, mere kunst, mere Nørrebro	45
Erhvervslivet på Nørrebro	49
Social bæredygtighed	53
Tryghed på Nørrebro	61
Tak fordi I læste med!	62
Introduktion til Doughnut-modellen	63

Inddragelsen af nørrebroerne forud for bydelsplanen

Vi har arbejdet på bydelsplanen det sidste års tid. Arbejdet er ikke startet ud af ingenting, men bygger videre på al den viden om- og dialog med bydelen, som vi har haft de sidste mere end 10 år, samt det netværk som de enkelte lokaludvalgsmedlemmer bærer med sig.

To ud af tre af Nørrebro Lokaludvalgs medlemmer er nye i lokaludvalgsarbejdet, men ikke nye på Nørrebro, og vi har et sekretariat med medarbejdere, der alle har stor erfaring med og kendskab til bydelen.

Vi har gennem årene fået et gennemgribende kendskab til Nørrebro, historikken omkring bydelens udvikling og en god fornemmelse for de holdninger, der er til stede i bydelen, og hvad der betyder noget for nørrebroerne. Vi sætter dagligt bydelens udvikling til debat med vores små 25.000 følgere på vores digitale sociale platform på Facebook. Vi har også de sidste mange år afholdt utallige debatarrangementer, fyraftensmøder og events. Vi holder løbende møder med borgere og samarbejdspartnere om udfordringer og projekter. Derudover driver vi en række netværk i bydelen bl.a. for Nørrebros handelsgader, børne- og ungeaktører og skolebestyrelser, samt deltager i flere tryghedsnetværk. På den måde følger vi med i, hvad der rører sig. Derudover modtager vi hundredvis af puljeansøgninger årligt, hvilket også giver os et indblik i, hvad der foregår på Nørrebro.

Vi har over de senere år lavet en del borgerpanelundersøgelser for at få en pejling på nørrebroernes holdning til diverse emner. I forbindelse med arbejdet med denne bydelsplan, startede vi ligeledes med en undersøgelse via vores digitale borgerpanel. Her efterspurgte vi input ift. hvilke temaer, der er de vigtigste, hvilke udfordringer vi har i bydelen, og hvordan der skal prioriteres, når det kommer til udviklingen af Nørrebro. Vi fik i alt input fra 2.586 nørrebroere. Den undersøgelse har dannet grobund for bydelsplanens temaer.

Vi har også haft en undersøgelse ude om trafik og mobilitet, hvor 2.136 nørrebroere deltog. Her fik vi indblik i hvilke transportformer nørrebroerne benytter og hvilke holdninger og ønsker, der er til prioriteringen af pladsen i byrummet, til cykelstier, bilisme og meget andet.

Vi har holdt lyttemøde med en række aktører på det sociale område samt to netværksmøder med skolebestyrelserne på bydelens fem folkeskoler. Desuden har vi været i dialog med en del af bydelens idrætsforeninger på et netværksmøde og indsamlet viden om potentialer og udfordringer i idrætslivet pr. mail.

Til årets Bilfri Søndag på Nørrebrogade var vi i kontakt med omkring 300 forbipasserende. Vi indsamlede også input på et stort fysisk kort over Nørrebro. Her var vi i dialog med 60-80 lokale om deres yndlingssted i bydelen, hvor på Nørrebro de syntes der trængte til en kærlig hånd og om idéer til, hvordan konkrete arealer på Nørrebro kunne udvikles. Vi uddelte også postkort, hvor forbipasserende udfyldte, hvad de synes er det bedste ved Nørrebro og hvad der er Nørrebros største udfordring.

Grafik: Matilde Digmann

Til denne bydelsplan har vi desuden arbejdet intensivt på at få et indblik i ungelivet og de unges trivsel i bydelen. Vi har været nysgerrige på målgruppen 13-18-årige og har i den forbindelse haft besøg af to 9. klasser fra Rådmandsgade Skole enkeltvist til et inddragelsesforløb, mødtes med Ungerådet KBH, forsøgt at inddrage målgruppen via en kampagne på Instagram, lavet et videosamarbejde med FRAK's juniorreportere, hvor 11 unge var med i en video, gået tur med unge fra Murergårdens Fritidsklub og med Ghetto Tours i Haraldsgadekvarteret og lavet en kvalitativ survey om ungeliv og fritidsliv blandt 31 unge. Derudover har vi de sidste mange år haft løbende kontakt med de fagprofessionelle- og foreningsbaserede ungeaktører i bydelen via vores netværksarbejde. Det har vi tilsammen fået en masse input ud af, selvom det har krævet tid, mange ressourcer og også fejlslagne forsøg at få denne målgruppe i tale

Endeligt har vi indsamlet input og meninger til de enkelte bydelsplanstemaer via vores platform på Facebook.

Doughnut-model som ramme for bydelsplanen

Doughnut-modellen er vedtaget som redskab i Københavns Kommune, og vi er som Lokaludvalg nu de første i København til at bruge Doughnut-modellen på bydelsniveau. Den vil komme i spil, når vi skaber og evaluerer vores egne projekter eller forholder os til forslag fra Københavns Kommunes forvaltninger f.eks. i hørings-svar - for beslutninger på lokalt niveau forudsætter også sociale og miljø- og klimamæssige hensyn.

Læs mere om Doughnut-modellen bagerst i Bydelsplanen.

Nørrebro egenart

I dette afsnit beskriver vi Nørrebro egenart. Vi har derfor samlet hoveddata om bl.a. Nørrebro befolkning og bydelens fysiske rammer.

Nørrebroerne

Der bor 78.583 borgere på Nørrebro på 4,10 km². Det gør Nørrebro til det tættest befolkede sted i hele Danmark. Til sammenligning bor der på Østerbro¹ 80.605 borgere på 8,74 km². Der bor altså stort set lige så mange mennesker på Østerbro, men på over dobbelt så meget plads.

Befolkningen på Nørrebro er generelt vokset i løbet af de sidste 20 år. I perioden fra 2000-2021 er der kommet med 6.224 flere indbyggere i bydelen. Men nu ser vi faktisk en ny tendens. Kigger man udelukkende på de sidste 3 år, er beboertallet for Nørrebro faktisk dalet med omkring 2.000 borgere, og befolkningstallet forventes at falde med ca. 3.400 borgere frem mod 2050.

Der kan være mange årsager til den tendens. Dels forventes den samlede befolkningsudvikling for hele

København at aftage over tid. Dels bliver der ikke bygget så meget nyt på Nørrebro. Derudover er der mange, der flytter fra Nørrebro eks. børnefamilier der flytter, for at få en større lejlighed, hvorefter deres bolig efterfølgende bebos af en enkelt person.

På Nørrebro er der blot 7 m² offentligt grønt pr. indbygger. Det taler i gennemsnit 33 m² pr. indbygger i hele København.

En ung bydel

Nørrebro er en ung bydel. 46 % af nørrebroerne er under 30 år. Med andre ord, er det næsten hver anden borger. Andelen af nørrebroere under 30 år er dog dalet lidt de sidste 10 år. For 10 år siden udgjorde unge under 30 år nemlig 50,5 %.

Men Nørrebro er og har i mange år været en ung sammenlignet med hele København, hvor unge under 30 år udgør knapt 43 % af befolkningen.

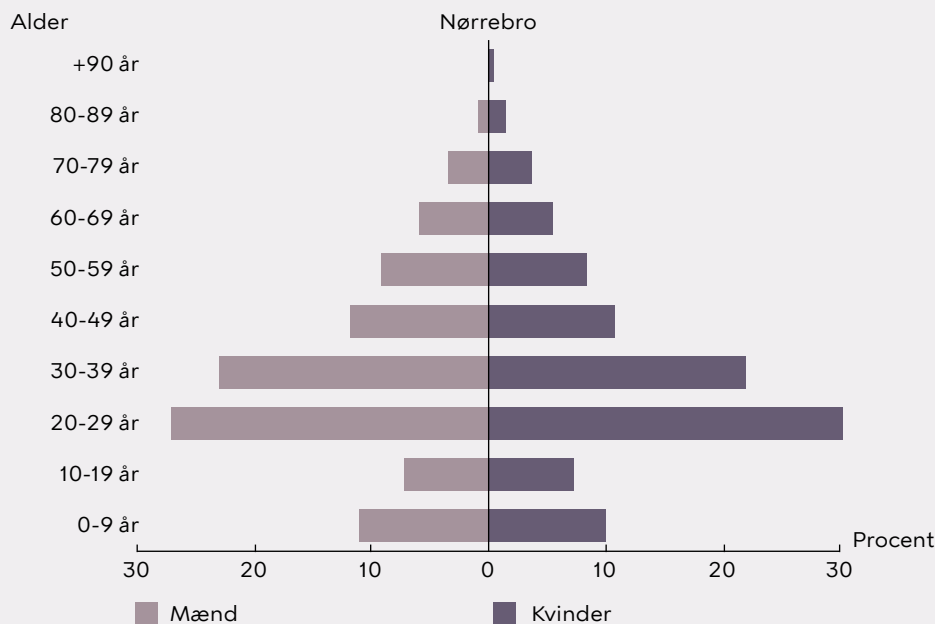

Foto: DronePixels

1. Uden det nye Nordhavn

Befolkningssammensætningen på Nørrebro pr. 1. januar 2021 fordelt efter 10-årige aldersintervaller.

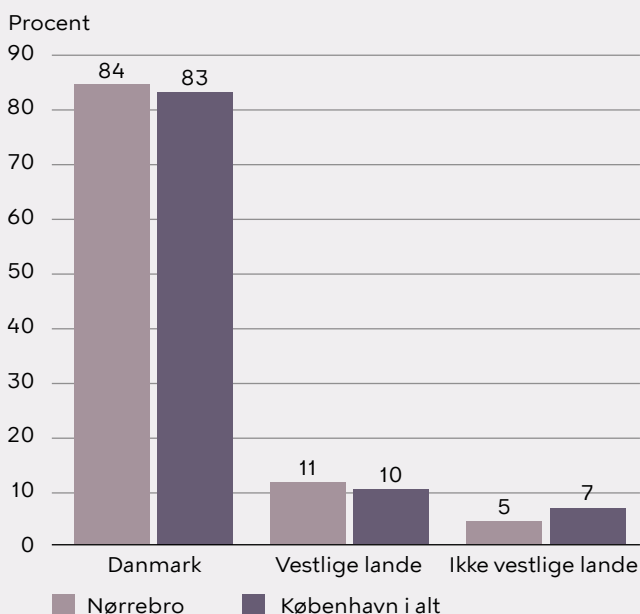
+90 år	214 pers.
80-89 år	932 pers.
70-79 år	2.837 pers.
60-69 år	4.482 pers.
50-59 år	6.934 pers.
40-49 år	8.913 pers.
30-39 år	17.765 pers.
20-29 år	23.102 pers.
10-19 år	5.740 pers.
0-9 år	8.298 pers.

Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank

Mangfoldighed

Nørrebro er kendt for sin mangfoldighed. I 2015 udgjorde flygtninge, indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande 18,4 % af nørrebroerne. Det tal var 15 % for hele København. Vi har ikke nyere tal tilgængelige, men hvis man kigger på befolkningssammensætningen ift. statsborgerskab, er Nørrebro meget lig befolkningssammensætningen for hele København.

Befolkningssammensætningen efter statsborgerskab på Nørrebro og i hele København pr. 1. januar 2021.

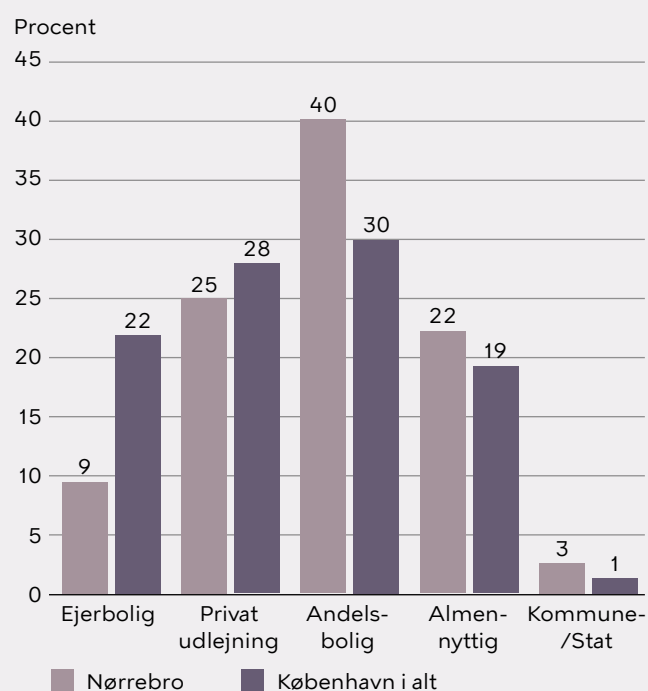

Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank

Boligerne på Nørrebro

Boligmassen på Nørrebro er kendetegnet ved, at andelen af andelsboliger er væsentlig højere sammenlignet med hele København. Samtidig er andelen af ejerboliger markant lavere på Nørrebro. Der er en lidt større andel almene boliger end i hele København og lidt færre private lejeboliger.

Fordelingen af boliger efter ejerformen i 2021 på Nørrebro og i hele København.

Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank

Kigger man på nyopførte boliger de sidste 5 år, er 79 % af de nyopførte boliger på Nørrebro privat udlejning, 13 % er ejerboliger, 6 % er almene boliger og 2 % er andelsboliger.² Til sammenligning er kun 69 % af de nyopførte boliger på tværs af hele København privat udlejning, 20 % er ejerboliger, 9 % er almene boliger og 1 % er andelsboliger.

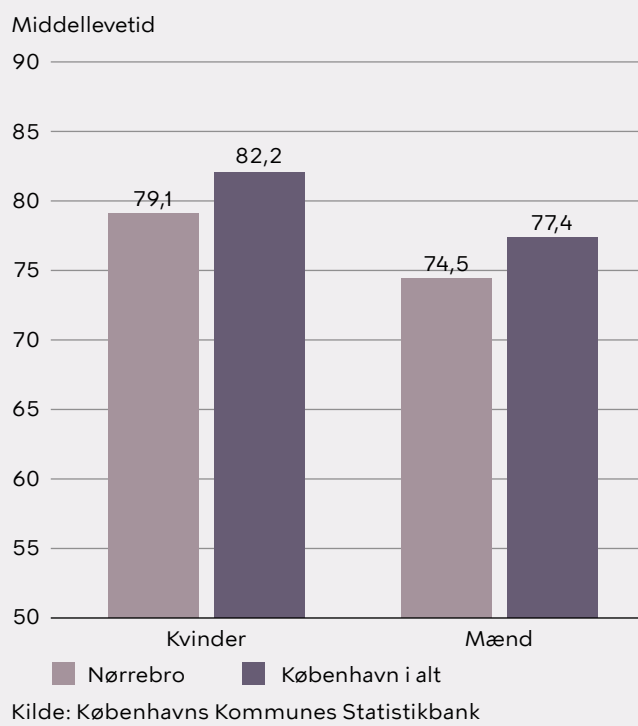
Foto: Julie Vinding Thomsen

Langt størstedelen af lejlighederne på Nørrebro er 2- og 3-værelses lejligheder (67 %). Der er få 1-værelses lejligheder (14 %) og heller ikke mange lejligheder på fire værelser og derover (19 %). Den fordeling af boligtyper ligger ikke langt fra københavner-gennemsnittet. Her er der også flest 2- og 3-værelses lejligheder (63 %), få 1-værelses lejligheder (11 %), men en del flere større lejligheder (26 %).

Gennemsnitslevealder

Nørrebro markerer sig desværre som den bydel i København med den laveste gennemsnitslevealder. En kvinde lever faktisk i gennemsnit over 6 år længere, hvis hun bor på Indre By-siden af Dronning Louises Bro end hvis hun bor på Nørrebro.³

Middellevetiden for befolkningen fordelt efter køn.

Der er dog sket forbedringer på Nørrebro. De sidste 10 år er den gennemsnitlige middellevetid på Nørrebro nemlig steget med 4 år. Det er en lidt højere stigning end for hele København.

Uddannelse

På Nørrebro er der også sket en stigning i både uddannelses- og indkomstniveau. I den 20-årige periode fra 2001-2021 er antallet af nørrebroere med en lang videregående uddannelse steget væsentligt. Fra at udgøre 8,5 % for 20 år siden til i dag at udgøre 27 %.⁴ Fordelingen af borgernes højeste fuldførte uddannelse på Nørrebro minder overordnet set om fordelingen for hele København, men Nørrebro er lidt højere uddannet. På Nørrebro har 51 % gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Det tal er for hele København 47,5 %.

Indkomst

Den gennemsnitlige disponible indkomst for personer over 14 år er også steget i løbet af de sidste 10 år. I 2011 var gennemsnittet 161.000 kr. og i 2021 er gennemsnittet 223.500 kr. Men Nørrebro har stadig den næstlaveste gennemsnitsindkomst i København, kun undergået af Bispebjerg, og Nørrebro er den bydel i København med

2. Der er ikke bygget nye boliger ejet af kommune el. stat de sidste 5 år, Københavns Kommunes Statistikbank

3. I Indre By er gennemsnitslevealderen 85,9 år, Københavns Kommunes Statistikbank

4. Data for de 15-69-årige på Nørrebro via Københavns Kommunes Statistikbank.

den tredje højeste andel, der lever i relativ fattigdom. Samtidig er andelen af børn, der lever i relativ fattigdom, næsten dobbelt så høj på Nørrebro sammenlignet med hele København.

Arbejdsmarkedstilknytning

57 % af nørrebroerne er i beskæftigelse, 3 % er ledige og 40 % står uden for arbejdsstyrken.⁵ Denne fordeling svarer overordnet til fordelingen for hele København.

Erhverv

På Nørrebro er de tre største erhverv: »undervisning«, »sociale institutioner« (f.eks. plejehjem, børnehaver, vuggestuer, døgninstitutioner mv.) og »handel«.

Hovedparten af alle virksomheder mikrovirksomheder, dvs. virksomheder, hvor der er mindre end 10 personer beskæftiget. Fordelingen mellem mikro, små, mellemstore og store virksomheder ligner fordelingen for hele København.

40 % af de beskæftigede med arbejdssted på Nørrebro, arbejder indenfor »Virksomheder og organisationer«, dvs. den private sektor. Det er en større andel end for hele København. 60 % arbejder indenfor »Offentlig forvaltning og service«.

5. »Uden for arbejdsstyrken« omfatter personer, der er offentligt forsørgede, personer under uddannelse, børn og unge (dvs. personer under 16 år), modtagere af alderspension eller anden pension og øvrige. Ledige omfatter personer, der er bruttoledige.

Kort over bydelen

Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram

Bydelsplanen er opdelt i en række afsnit med hver deres tema. Under hver afsnit beskriver vi emnet og den gældende status på området, samt hvilke udfordringer og potentialer vi ser. Vi giver også et bud på, hvordan vi som Lokaludvalg vil arbejde med temaet de næste år.

Afsnittene kan læses hver for sig efter interesse.

Foto: Mathilde Olsen

Kulturarv og Nørrebro værdifulde kulturmiljøer

København har gennemgået en kæmpe forandring. Der bliver bl.a. bygget nye lejligheder rigtig mange steder i byen. Det betyder, at man nogen steder river mindre og ældre bygninger ned, for at bygge større og ofte grå og anonyme etagebyggerier med plads til flere beboere. Vi er kedede af den udvikling. Byen mister sin magi og sit særpræg, hvis alle gamle byhuse, industribygninger og værksteder mm. rives ned. Derfor kæmper vi løbende for at bevare de byhuse, ikoniske byggerier og den kulturarv, der er tilbage på Nørrebro – og det særlige byrum, der er med til at skabe.

Vi har igennem de sidste år været involveret i og taget initiativ til en række bevarende lokalplaner her på Nørrebro. En bevarende lokalplan indbefatter, at man i lokalplanen kan indskrive, at man ikke må ændre, nedrive eller ombygge udvalgte bygninger uden Teknik- og Miljøudvalgets godkendelse. Vi har bl.a. haft fokus på byhuse i Wesselsgade, på Bjelkes Allé, forskellige steder på Nørrebrogade og i Rådmandsgade.

Når vi spørger ud i bydelen, er netop bydelens kant og kulturarv i form af byhuse og ikoniske bygninger i bydelen meget vigtige at bevare for borgerne. I en digital borgerpanelsundersøgelse fra 2020 svarede 88 % af nørrebroerne, at de er »meget enige« eller »enige« i, at: »Det er vigtigere at bevare de gamle byhuse end at kunne udbygge med flere boliger på Nørrebro«. 86 % mente, at det er positivt at der bliver lavet bevarende lokalplaner, der sikrer bevarelsen af byhuse af særlig karakter i byen. 11 % svarer, at det kommer an på byhusenes karakter.

Sidstnævnte er også en udfordring, vi møder. At byhuse og ikoniske bygninger opkøbes og får lov til at gå i forfald, så en nedrivning lettere godkendes. Det er en uheldig tendens, hvor der spekuleres i forfald. Samtidig er der selvfølgelig bygninger af ældre karakter, der ikke kan bevares, og der skal også være plads til at Nørrebro kan udvikle sig og at ny arkitektur også kan præge vores bydel. Men vi mener det er vigtigt, at byrum, der indeholder kulturarv og ikoniske byggerier, kan udvikles på en måde, der forsat understøtter Nørrebro kulturarv og identitet.

Bevarende lokalplaner som værktøj

Inden for de sidste år har vi set, hvordan bevarende lokalplaner kan bruges som et stærkt værktøj til at arbejde med at bevare de bygninger og byhuse, der giver vores gader deres særpræg og identitet. Det arbejde bakker vi op om og vi har et stort fokus på at bevare et varierende byrum og de bygninger, der kan fortælle os noget om Nørrebro historie og udvikling. Det samme gør de mange nørrebroere som vi er i løbende dialog med på Facebook, hvor hele vores digitale inddragelse omkring byhuse på Bjelkes Allé, Wesselsgade og Nørrebrogade har vist, at nørrebroerne værner meget om, at bydelen ikke mister sit særpræg. Vi har fået hundredvis af positive kommentarer og tusindvis af positive tilkendegivelser i forhold til bevarelsen af de gamle byhuse.

Nørrebroes sjæl er ikke kun historiske byhuse

Det der gør Nørrebro til noget særligt, er mangfoldighed og kant. Derfor er det heller ikke kun historiske byhuse, der skal fokus på at bevare. Vi er meget interesserede i og

6. Borgerpanelsundersøgelse om byhusene på Bjelkes Allé 2020, 2.395 respondenter.

i gang med at få overblik over, hvilke bygninger, pladser, byrum, butikslokaler, gavlmalierier og kulturmiljøer, som nørrebroerne synes giver bydelens sin identitet.

Vi er langt fra færdige, men i forbindelse med Københavns Kommunes overordnede kampagne Byens Sjæl indsamlede vi input lokalt på Nørrebro. I alt 43 steder på Nørrebro blev nomineret af lokale borgere: Alt fra gamle byhuse til kultursteder, »grimme« bygninger, ikonisk graffiti og steder, der er i fare for nedrivning. Det gav os et indblik i, hvilke steder, der betyder noget i bydelen.

Samtidigt er der netop blevet afsluttet en screening for nye værdifulde kulturmiljøer i København i foråret 2022.

Her er formålet, at sikre steder og historier, der står som karakteristiske vidnesbyrd om Københavns centrale historie og udviklingstræk. Screeningen munder ud i anbefalinger til Kommuneplanen 2024. Tanken er ikke, at de udvalgte bymiljøer skal fredes, men at regulere mulighederne for udviklingen på en måde, der sikrer at væsentlige kulturspor fra fortiden gøres til et aktiv til glæde for fremtiden.

På Nørrebro er boligkarréerne i starten af Ravnsborggade (som et vidne om de oprindeligt tæt bebyggede brokvarterer) og Industriområdet ved Vermundsgade (der vidner om et i 1922 moderne industrikompleks) udvalgt. I Kommuneplan 2019 er følgende steder på

Nørrebro udpeget: De Gamles By, Sjællandsgade-kvarteret (ved Sjællandsgade Bad og Simeons Kirken), Assistens Kirkegård, Holger Petersens Tekstilfabrik, Nørre Campus og Rud. Rasmussen Snedkerier.

Vi bød ind med: KTK-grunden, byggetomten på Jagtvej 69, Blågårds Plads, Blegdamsvej Arrest og Politistation og bymiljøet omkring indgangen ved Sjællandsgade fra Nørrebrogade, som ikke endte med at komme med i den endelige udpegning. Det arbejde har givet os lyst til at arbejde på en større screening, udelukkende af Nørrebro, så vi kan få udvidet vores viden om hvilke områder, bygninger og gader, der bærer på en værdifuld kulturarv.

Vores videre arbejde

Vi vil gerne lave en større kortlægning af Nørrebros historiske kulturarv, ikoniske bygninger og bevaringsværdier og kulturmiljøer i løbet af de næste år. Den skal både

basere sig på en faglig historisk og arkitektonisk vurdering samt nørrebroernes meninger og udpegninger.

På baggrund af kortlægningen, vil vi gerne arbejde for at udbrede kendskabet til bydelens kulturarv. Idéen er at udvikle en række podcasts eller interaktive-byvandring, der kan give nørrebroerne et endnu større kendskab til fortællingerne bag Nørrebros bygninger og kulturmiljøer.

Vi vil forsat arbejde for at bevarende lokalplaner igangsættes, når ikoniske bygninger er truet med nedrivning, og vi ønsker en tidlig og systematiseret dialog med forvaltningen i sager, hvor byudviklere indsender planer for nedrivning af byhuse eller ikoniske bygninger. På sigt kunne arbejdet munde ud i en række principper for værdifulde byrum målrettet byudviklere. Principper der kan sætte en retning for, hvordan vi mener byrum, der indeholder kulturarv og ikoniske byggerier, skal udvikles.

Foto: Copenhagendreamer

Klima, grønne- og blå indsatsler og parker

Nørrebro er som nævnt den tættest bebyggede bydel i København og en bydel med meget få offentligt grønne områder til de mange nørrebroere. De få grønne oaser vi har på Nørrebro, er derfor under pres. I sommerhalvåret er især Nørrebroparken, Hans Tavsens Park og Assistens Kirkegård tæt befolket. Det pres vil næppe blive mindre fremadrettet i takt med befolkningstilvæksten i København.

Nørrebroerne er da også meget optagede af at bevare de parker og grønne områder, vi har i bydelen, og også klima og grønne indsatsler fylder meget. Det har vi hørt i vores dialog med borgerne gennem de sidste mange år, hvor et gennemgående tema i vores inddragelse er, at det grønne skal bevares og gerne udvides. Det gør sig gældende i vores inddragelse på Facebook, hvor vi har mange tusinde kommentarer, der taler for vigtigheden af det rekreative grønne. Også i den digitale borgerpanelundersøgelse, vi lavede i forbindelse med opstarten af bydelsplansarbejdet, er »Parker og grønne områder« og »Klima og grønne indsatsler« de to temaer, som flest nørrebroere mener, at vi som Lokaludvalg skal arbejde med i bydelsplanen.⁷

Grønne områder er også vigtige i forhold til det ændrede klima i København, som følge af klimaforandringerne. I det nye varmere klima er der store udfordringer med den såkaldte »varme-ø-effekt«, dvs. når der under hedebløge ophober sig varme i asfalt og bygninger, som kan ikke slippe væk. En omkranset og tæt bebygget bydel som Nørrebro, som heller ikke har store vandflader og grønne områder, bliver kraftigt påvirket af denne effekt. Derfor er både bevarelse og også etablering af nye grønne og blå områder i byen vigtige. Med blå områder menes byrum med vand, som f.eks. Søerne.

Der er lige nu gang i en større klimatilpasning i København med skybrudsløsninger for alle bydelene. I den sammenhæng er der en unik mulighed for at give nørrebroerne nogle grønne og blå byrum, som til en vis grad kan kompensere for de manglende grønne områder i bydelen.

For at imødegå udfordringerne med få grønne og blå m² pr. indbygger, er der behov for følgende:

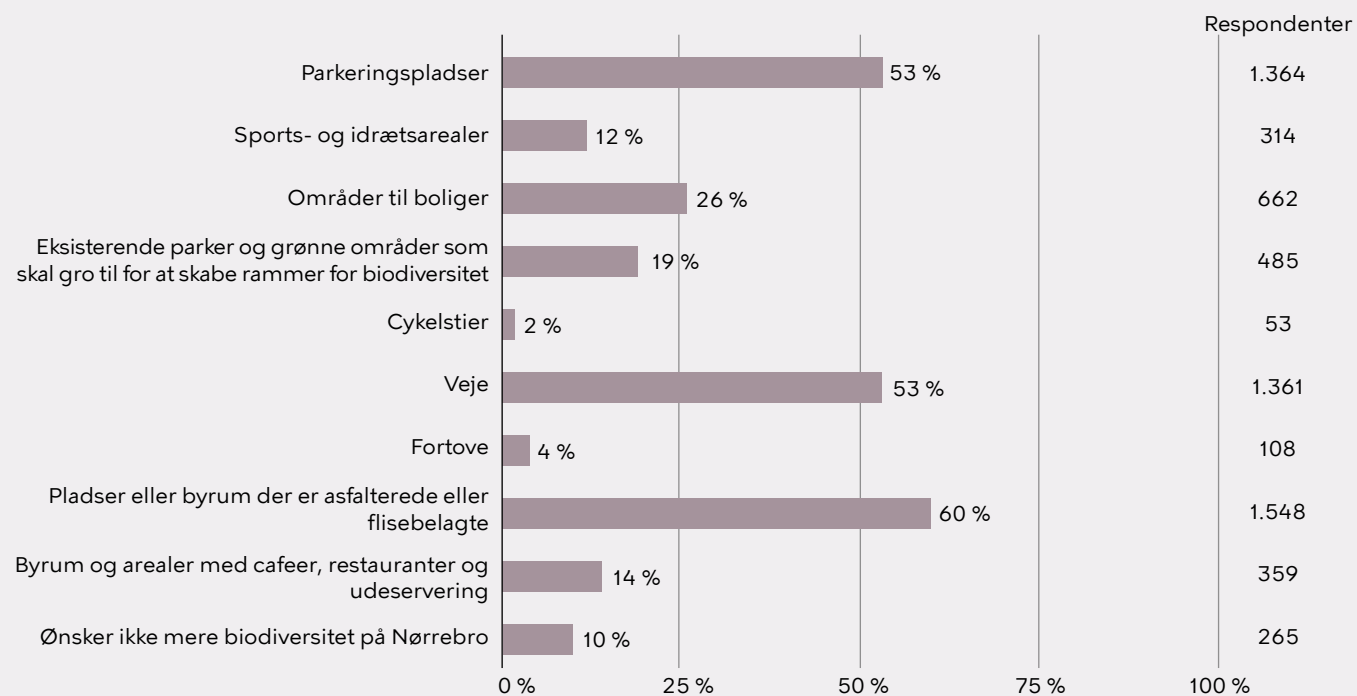
1. Beskytte de blå og grønne områder vi har, særligt de ældre store træer spiller en vigtig rolle for såvel biodiversitet som mikroklimaet.
2. På Nørrebro er der et stort potentiale og behov for at udvikle nye blå og grønne områder og udvikle de eksisterende grønne områder. De grønne gårde på Nørrebro har en stor værdi og kan komme til at få endnu større værdi for biodiversitet og klimatilpasning (f.eks. i forhold til håndtering af kraftige regnskyl).
3. Byens gader skal omprofilere, så de i højere grad bidrager til klimasikring og mere biodiversitet med flere små grønne og blå byrum. Det kan f.eks. ske i forbindelse med skybrudsprojekter (man kan samtidig forbedre forholdene for gang, cykling og offentlig transport).

Foto: Copenhagendreamer

7. 62 % synes at »Parker og grønne områder« er det vigtigste og 47 % at »Klima og grønne indsatsler« er det vigtigste, Borgerpanelsundersøgelse 2022, 2.586 respondenter.

Hvilke af følgende ting, vil du være villig til at have mindre af på Nørrebro til fordel for mere bynatur?

Kilde: Bred borgerpanelsundersøgelse forud for Bydelsplanen 2022, 2.586 respondenter, mulighed for at vælge op til tre prioriteringer.

Bevaring af de grønne og blå områder

Da der stort set ikke er nogle matrikler på Nørrebro, der ikke allerede er bebygget, har vi som Lokaludvalg set mange forsøg på at bebygge dele af de grønne områder f.eks. i De Gamles By og i forbindelse med metrobyggeriet på Assistens Kirkegård. Flere gange er det desværre også endt med at små stykker af det grønne er blevet konverteret til bebyggelse. For at Nørrebro ikke i fremtiden skal være helt uden grønne m², er det ekstra vigtigt at kæmpe for at bevare de større grønne og blå områder samt de grønne kiler, bede og haver, vi har. Vi vil derfor forsætte med at være særlig opmærksomme på, at de få offentlige grønne og blå områder vi har i bydelen, ikke forsvinder. Derfor vil vi lave en kortlægning af alle store og små grønne og blå områder i bydelen, så vi har et konkret værktøj vi kan bruge, når der skal bygges nyt i bydelen.

Nye grønne og blå områder

Der skal også findes plads til nye grønne og blå områder på Nørrebro. 61 % af nørrebroerne i vores borgerpanelsundersøgelse mener, at der skal findes plads til flere grønne arealer på Nørrebro. 63 % synes, at nærheden til grønne områder er vigtig i forhold til deres trivsel. Desuden viser vores undersøgelse at nørrebroerne i undersøgelsen er villige til at have mindre asfalterede eller flisebelagte byrum og pladser samt veje og parkeringspladser, hvis det betyder mere bynatur.

Potentielle nye større og mindre grønne og blå områder

Vi har altid kæmpet for, at få flere grønne og blå områder på Nørrebro. Vi har bl.a. de sidste 10 år kæmpet for at få åbnet Ladegårdsåen og det vil vi fortsætte med.

Vi har i forbindelse med arbejdet med bydelsplanen spurgt om input på Facebook til, hvor man på Nørrebro kan finde plads til nye større eller mindre grønne og blå områder. Der blev peget på følgende områder:

- Sjællandsgade
- Begrønning af Bispeengbuen
- Aldersrogade
- Titangade
- Borups Plads
- Nannasgade (foran Kingos Kirke)
- Odinsgade
- Midterbanen på Tagensvej
- Superkilen
- Tømregade
- I forbindelse med skybrudsprojekter

Vi vil arbejde videre med at kvalificere denne liste. Vi vil bl.a. snakke med beboerne i nærområderne om deres tanker og ønsker i forhold til at begrønne områderne, og der skal også laves konkrete forslag til udformning af de grønne og blå områder. Vi vil også arbejde på, at der kan komme yderligere forslag på listen ud fra en ambition

om at de 7m² offentligt grønt pr. indbygger på Nørrebro skal øges. Særligt i forbindelse med nybyggeri ser vi på, om der er afsat tilstrækkelig plads til grønt og blåt.

Vi skal også bruge de nye muligheder, der er opstået som følge af Københavns Kommunes nye Natur- og Biodiversitetsplan. Her er der oprettet to nye puljer: Biodiversitetspuljen og *Grønne bylivsgader*. Dem vil vi opfordre nørrebroerne til at søge i det omfang det giver mening. Vi har også to konkrete projekter, som vi har arbejdet mere med: Lersø Parkallé og åbning af Ladegårdsåen.

Lersø Parkallé

Lersø Parkallé er en 2½ km lang allé, der udgør bydelsgrænsen mellem Ydre Østerbro og Ydre Nørrebro. Gaden bærer i dag præg af at være en af færdselsårene ind mod København. Den seneste trafiktælling viser, at 6.000 biler⁸ dagligt benytter Lersø Parkallé og bus 14 kører også i gaden.

Indretningen af Lersø Parkallé fremstår rodet og med meget plads, der ikke bliver udnyttet optimalt. Vi mener at man bør se på indretningen af gaden og om man enten kan lukke gaden helt for biltrafik mellem Sifs Plads og Aldersrogade eller om man kan lukke noget af gaden. Lersø Parkallé kunne så udvikles til et 1,2 km langt grønt strøg, således som det kendes fra den grønne cykelrute på stykket fra Jagtvej til Stefansgade. Der kunne etableres aktiviteter som på Sønder Boulevard og også en 5-mands kunstgræsplæne ud for Nørre Fælled Skole. Vi har været i dialog med Områdefornyelsen på Skjolds Plads, som arbejder med et mindre projekt på en del af området, og vi vil også gå i dialog med Østerbro Lokaludvalg og Bispebjerg Lokaludvalg for at høre, hvad de mener der kan gøres ved indretningen af Lersø Parkallé.

Ladegårdsåen

Ladegårdsåen er en å, der løber fra Bispeengbuen og under Københavns gader og munder ud i Peblingesøen. Den er ukendt for de fleste, da den fra 1896 til 1969 blev rørlagt. I dag løber åen under Åboulevard og Ågade, der har taget navn herefter. Vandet i Ladegårdsåen kommer fra Utterslev Mose og Emdrup Sø og ender i Søerne, hvorigennem det løber i rør til Østre Anlæg og Kastellet, for at ende i Øresund.

Staten, København- og Frederiksberg Kommune har besluttet at arbejde for at nedrive den ene vejbro af Bispeengbuen for at give plads til et stykke af

Ladegårdsåen. Forundersøgelserne er færdige i 2023, hvorefter Staten og kommunerne skal aftale næste skridt. Vi vil gerne have at hele Ladegårdsåen og stykket af Lygte Å på Nørrebro fritlægges. I første omgang ønsker vi at Lygte Å i Lundtofteparken og Ladegårdsåen fra Bispeengen og ind i Ågadeparken fritlagt.

En åbning af åen vil skabe mere biodiversitet med høj biofaktor og åbningen af åen vil også kunne indgå i klimatilpasning af byen, så vi imødegår kraftigt regn/skybrud såvel som tørke og hedeølger. Vi ønsker også mere vand i åen, så vi samtidig kan sikre, at der er tilstrækkelig ren vandtilførsel til Søerne, så de undgår udtørring og får forbedret vandkvalitet. Derfor støtter vi også op om Lersøkilde-projektet i Lersøparken og oprensning af Utterslev Mose, som Bispebjerg Lokaludvalg arbejder for.

Foto: Oliver Foerstner

Vores videre arbejde

Vi vil løbende arbejde for, at de få offentlige grønne og blå områder på Nørrebro bevares og ikke bebygges, som det desværre er sket nogen steder. Derudover vil vi arbejde videre med at finde steder, hvor der kan skabes nye grønne og blå byrum for at styrke biodiversitet og mikroklima. Vi vil lave et kort, hvor man kan se forslagene til nye grønne og blå byrum, som også løbende skal opdateres. Listen over mulige placeringer for nye grønne og blå byrum skal løbende kvalificeres.

Vi vil arbejde videre med Lersø Parkallé-projektet, herunder en indledende dialog med Østerbro Lokaludvalg og Bispebjerg Lokaludvalg og en forsat dialog med Områdefornyelsen Skjolds Plads. Derudover skal forslaget også vendes med beboerne i området.

I forhold til Ladegårds Å-projektet og Lygte Å-projektet mellem Hillerødgade og Bispeengen vil vi arbejde videre med en realisering af de to projekter.

8. Tal fra 2018.

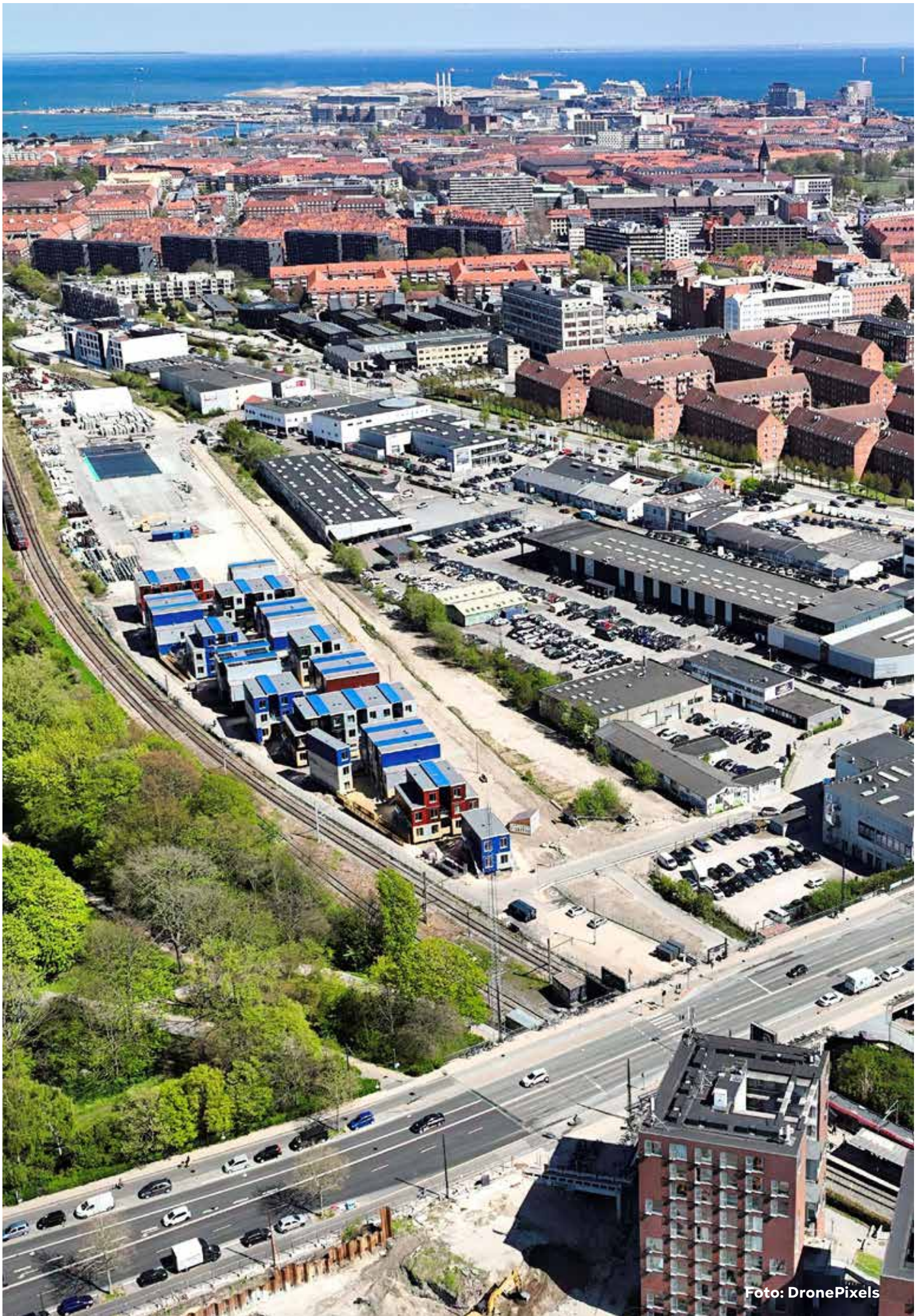

Foto: DronePixels

Et nyt kvarter – Vingelodden

Området ved Vingelodden fremstår i dag som en hengemt isoleret ø, hvor der i mange år ikke er sket nogen udvikling. Et kvarter som er fremmed for mange. Det skyldes hovedsageligt at området hele vejen rundt er omringet af infrastruktur, der fremstår som ufremkommelige barriere. Men det skyldes også områdets karakter og funktion som i dag primært er kendetegnet ved bilforhandlere og mekanikere. DSB råder over en større del af området, som i dag ligger hen med ubrugte banelegemer.

Derfor er det vigtigt for os, at en kommende udvikling af området imødekommer borgerne på Nørrebros behov. Det er vores håb, at det nye kvarter ved Vingelodden kan bidrage til at løfte hele bydelen og at man her f.eks. kan skabe plads til de faciliteter, som vi gennem mange år har arbejdet for på Nørrebro. Det gælder bl.a. flere fritidsfaciliteter, som idrætsfaciliteter, mødesteder til foreninger og kulturliv, mere grønt og vand i bydelen, samt mere plads til håndværkere og værksteder.

Vi har netop færdiggjort en visionsplan for Vingelodden sammen med Spektrum Arkitekter. Planen beskriver vores idéer og visioner for udviklingen af området, baseret på vores kendskab til området, statistik for bydelen og samtaler med grundejerne. Planen skal være udgangspunkt for Lokaludvalgets fortsatte dialog med grundejerne, borgerne, forvaltningerne og Borgerrepræsentationen.

Vi mener at udviklingen af Vingelodden bør bygge på følgende principper:

- Vingelodden skal udvikles, så den bliver naturligt forbundet med den omkringliggende by
- Vingelodden skal være en grøn, frodig og klimabevidst bydel
- Vingelodden skal være en sund bydel
- Vingelodden skal være en kreativ bydel

En forbundet bydel

1) Rovingsgade som grøn promenade

Rovingsgade fremstår i dag som værende unødigt bred. Gaden bør indsnævres og omdannes til en bred grøn korridor/promenade, med et aktivt strøg for cykler og gående, som kan kobles op på den Grønne Cykelsti, der stopper brat ved Tagensvej. Det nye strøg kan binde Vingelodden og Haraldsgadekvarteret sammen og kan gøre adgang til og fra bydelen sikker for børn og unge. Der bør også indtænkes offentlige funktioner og tilbud, grønne friarealer til leg, boldbaner og mødesteder ind i strøget.

2) Mimersparken, Skjolds Plads og S-toget

Skjolds Plads metrostation ligger 650 meter fra området og Bispebjerg St. ligger i det sydvestlige hjørne af området, hvilket betyder at hele området er stationsnært. Der bør laves en god fysisk forbindelse mellem området og både metrostationen og S-togsstationen. Det kan være med til at gøre området mere attraktivt og styrke stationsområdet, samt favoriserer den kollektive trafik og gøre at området bliver en naturlig fortsættelse af Mimersparken.

3) Tagensvej

Tagensvej afgrænser Vingelodden mod syd. I den østlige side bør den grønne cykelsti føres hen over Tagensvej, så trafikken dæmpes og den grønne cykelsti får fortrinsret. Det vil også gøre adgang til og fra området mere sikker for børn og unge. I den vestlige side bør Tagensvej, Stationen, Vingelodden og Lersøparken bindes bedre sammen, så det gøres lettere at bevæge sig op, ned og på tværs. Dette kan evt. gøres via etablering af en bygning (evt. et offentligt sportshus), der med trapper, tribuner, ramper kan gøre adgang mellem de forskellige niveauer og retninger lettere.

4) Cykel 'fly over'

Der er ønske om at forbinde Haraldsgadekvarteret med Lersøparken, hvilket kan gøres ved at føre en cykel- og gangrute fra Vermundgade ind i området og via en højbro over banen ind i parken. En sådan forbindelse på tværs vil skabe en langt bedre forbindelse til parken og det grønne, hvilket pt. er savnet. En cykel- og gangforbindelse via Vermundgade kan endvidere sammenbinde Nørre Campus og Fælledparken med Bispebjerg Hospital i Lersøparken.

En grøn bydel

1) Bilfri by

Vingelodden kan med sin stationsnærhed planlægges som en næsten bilfri bydel. Man kan reducere vejarealer dedikeret til biler til et minimum, ved at afvikle biltrafikken i periferien af området og ved udelukkende at tillade bilparken i et parkeringshus placeret i udkanten af området og ikke have plads til parkering på terræn. Det skal dog stadig være plads til f.eks. redningskøretøjer og biler med korte ærinde i selve området. Parkeringsnormen bør også reduceres ift. Kommuneplan 2019 norm, hvilket er muligt idet der er tale om stationsnærhed og mulighed for at planlægge en grøn infrastruktur med fokus på cyklende og gående.

2) Grønne forbindelser

Der bør planlægges en grøn infrastruktur, hvor cyklister og gående favoriseres. Den grønne infrastruktur skal forbinde området med lokalområdet via bl.a. forbindelse til stationen og den grønne sti samt hen over området fra Vermundsgade til Lersøparken.

3) Grønne byrum

Der skal også planlægges egentlige grønne byrum/parker som kan tilbyde de kommende beboere og også den omkringliggende by grønne åndehuller. Der er stor mangel på grønne frirum for beboerne på Nørrebro og Østerbro, hvorfor det er af afgørende betydning at dette prioriteres. De grønne rum skal både indrettes som aktive grønne rum til fællesskaber samt mindre grønne rum til ro og fordybelse.

4) Grønne bygninger

Vingelodden skal bidrage aktivt til den grønne omstilling og bygningerne i projektet bør derfor planlægges og udføres med krav om DGNB-guld.⁹ Vingelodden skal fremstå som en bæredygtig og grøn bydel. Derfor skal der arbejdes med permeable flader, grønne tage og grønne vægge, der tilsammen skaber bedre byklima og øget luftkvalitet og fremmer biodiversitet og insektliv i bydelen.

En sund bydel

1) Mangfoldige boliger

Vingelodden skal udvikles, så det bliver et godt sted at bo. Det kræver bl.a. gode blandede boliger med forskellige boligtyper og ejerformer, så beboersammensætningen bliver blandet og mangfoldig.

2) Trygge og inkluderende mødesteder

Sociale opholdssteder, der kan blive lokale mødesteder kan øge livskvaliteten i et område og modvirke ensomhed. Der bør etableres både indendørs og udendørs mødesteder, hvor sociale fællesskaber kan opstå. De udendørs 'rum' skal være trygge og oplyste og være inkluderende for alle. De indendørs mødested kan være rum til fællesspisning, uformel 'kom sammen', kortspil, lektielæsning eller aktive værksteder og reparationsværksteder.

3) Leg og bevægelse samt ro og fordybelse

I en sund by bør der være fysiske rammer, der inviterer til leg og bevægelse og således understøtter beboernes fysiske og mentale sundhed. Der skal skabes en balance mellem steder og rum til høj aktivitet og puls og steder med mulighed for mere rolige og tilbagetrukne aktiviteter, der kalder på ro og fordybelse.

4) Sports- og Sundhedshus

Der kan i den nye bydel skabes et kombineret sports- og sundhedshus, hvor boldbaner til f.eks. håndbold, fodbold og basket ligger side om side (eller lag på lag)

med rehabiliteringstilbud og klinikker for læger, tandpleje, fysioterapeuter og lignende.

En kreativ bydel

1) Værksteder og småerhverv

Vermundsgade er Københavns mest kreative zone og Vingelodden har altid været præget af industri og erhverv. Derfor er det oplagt at der i udviklingen af Vingelodden skabes gode muligheder for småerhverv, værksteder og atelier. Især i stueetagerne vil det skabe en spændende by, hvis der er (mange små) værksteder og lignende, der henvender sig til offentligheden.

2) Beboer- og Kulturhus

Nørrebro mangler steder for scenekunst, særligt et spillested. Det foreslås at skabe en bygning, der både kan agere kulturhus med spillested og mulighed for øvrig scenekunst som f.eks. dans og teater, og samtidig kan huset udgøre områdets sociale 'beboerhus' med plads til sociale arrangementer som fællesspisning, brætspil, dans og lignende.

3) Repair-shop

Med fokus på at skabe en klima- og ressourcebevidst bydel, kan der skabes et værksted, hvor man kan møde sin nabo og reparere sin cykel, eller lappe sine bukser. Repair-shops, hvor ødelagte ting genbruges og repareres frem for at smides ud er både bæredygtigt og kan styrke fællesskaberne i bydelen.

4) Kunst i gadebilledet

Kunst og kultur kan fylde i bybilledet, dels ved at der skabes plads til og prioriteres at have kunst som en del af gadebilledet og dels ved at lade up coming kunstnere få adgang til billige lejemål, hvor deres kunst kan spire, trives og vises frem også for nye kunstnere, der endnu ikke har et stort navn eller en tilsvarende indkomst.

Vores videre arbejde

Vi vil fortsætte dialogen med grundejerne om udviklingen af området, for at prøve at præge deres indstilling til udviklingen af området. Vi skal også forsætte den dialog vi har starter med Nørrebros borgere om udviklingen af området, så vi sikrer at borgerne bliver hørt. Vi skal også indlede en dialog med Østerbro og Bispebjerg Lokaludvalg for at høre om de har input til udviklingen af området. Og så skal vi snakke med politikerne i Borgerrepræsentationen om deres tanker om udviklingen af området.

9. DGNB er et certifikat, der vurderer et byggeri ud fra både social bæredygtighed, økonomisk bæredygtighed og økologisk bæredygtighed.

Trafikken på Nørrebro

Som nævnt er begrænset plads og for få grønne og blå områder en generel udfordring på Nørrebro. Nørrebro har også, som resten af København, et problem med alt for høj CO₂-udledning og så kan vi også se, at nogle nørrebroere føler sig utrygge, når de færdes i trafikken.

Hvis alle disse udfordringer skal adresseres, skal vi kigge på, hvor meget af byrummet de forskellige trafikformer fylder. Da vi spurgte nørrebroerne hvad de mente, der kunne fylde mindre for at få mere biodiversitet på Nørrebro, pegede et klart flertal på pladser eller byrum, der er asfalterede eller flisebelagte, veje og parkeringspladser.

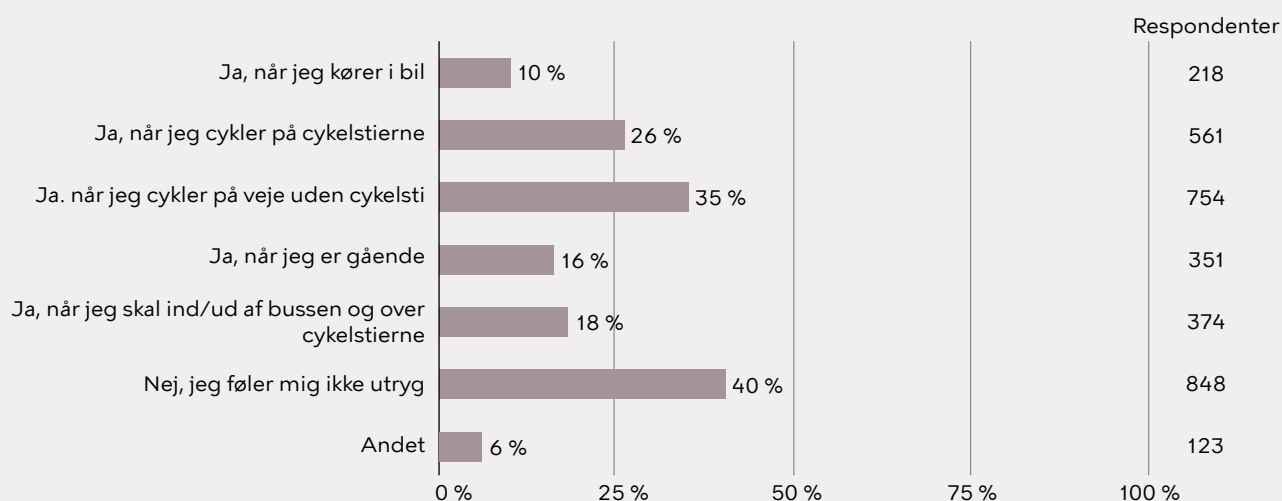
En af måderne hvorpå man kunne indrette byrummet anderledes er ved at etablere trafikøer på Nørrebro. Det kan mindske den gennemkørende trafik på de mindre veje og dermed skabe plads til f.eks. grønne og blå område, idrætsfaciliteter eller flere cykelstier¹⁰ på Nørrebro. Det kan mindske den gennemkørende trafik på de mindre veje og dermed skabe plads til f.eks. grønne og blå områder, mindre idrætsfaciliteter eller flere cykelstier. Man er lige nu i gang med at etablere en mindre trafikø på Indre Nørrebro i Blågårdsgade-kvarteret.

Foto: Thomas Wilhelm

Vi ved at trafik er et meget omdiskuteret emne både i København som helhed og på Nørrebro. Hver eneste gang trafik kommer op på vores Facebook side, så kan vi se at det giver anledning til stor debat. Særlig bilparkering og begrænsninger af biltrafikken bliver debatteret. Derfor er det også vigtigt, at vi finder løsninger der begrænser biltrafikken, men som stadig giver plads til den nødvendige bilkørsel. Men Nørrebro er samtidig ét af de områder i Danmark med det laveste bilejerskab.

Føler du dig utryg, når du færdes i trafikken på Nørrebro?

Kilde: Borgerpanelsundersøgelse om trafik og mobilitet 2022, 2.136 respondenter, mulighed for at vælge flere svarmuligheder.

10. En trafikø er et kvarter, der lukkes af for gennemkørende trafik med afspærringer og ensretninger. Der er stadig adgang for biler, men den er forbeholdt bilister med et ærinde, som f.eks. beboere og erhvervskørsel, og kun via en adgangsvej.

Fossil transport

Vi mener at bilerne generelt skal fylde mindre af det offentlige byrum. I stedet skal der være plads til f.eks. bredere fortove, flere cykelstier, flere bænke og andre opholdsmuligheder og også mindre idrætsfaciliteter. Vi har i mange år arrangeret Bilfri Søndag på Nørrebrogade, som viser hvad Nørrebrogade kan bruges til, når der ikke kører biler og busser.

Forurening fra fossilbiler også en stor udfordring. Derfor bakker vi op om Kommuneplanens bestemmelse om, at København skal overholde Verdenssundhedsorganisationens WHO's grænseværdier for luftforurening hurtigst muligt. Luftforurening er det største miljøbetingede sundhedsproblem og er skyld i hvert 10. dødsfald i København.¹¹ Vi mener at det er uacceptabelt, at børn der bliver født og vokser op i København, bliver syge og får kortere liv som følge af den forurenede luft. Vi ønsker derfor, at alle skoleveje og andre steder med udsatte borgere gøres til forureningsfrie veje, og så vil vi som sagt, se på om det skal etableres en eller flere trafikøer på Nørrebro.

For at imødekomme det problem, der er visse steder på Nørrebro med manglende parkering og samtidig skabe mere plads i det offentlige byrum, vil vi arbejde for at beboere kan bruge parkeringspladser tilknyttet offentlige institutioner efter arbejdstid.

Foto: Copenhagendreamer

Knallerterne er også et større luftforurenings- og støjproblem, som vi mener, at man bør kigge på. F.eks. kan man se på om der kan stilles større krav til, at de skal mindske deres udledning af CO₂ og forurenende partikler. Man kunne også se på, om der kan stilles krav til at en-til-en levering f.eks. Wolt skal være emissionsfrie.

Cykelstier

Vi vil arbejde på at få etableret cykelstier på Guldbergsgade og Mimersgade. Vi kan fra vores borgerpanelundersøgelse om trafik se, at det er de to gader flest peger på som gade, hvor der mangler cykelstier. Teknik- og Miljøforvaltningen har lavet et projekt for cykelstier i Mimersgade, så det vil vi arbejde på at få finansieret. I Guldbergsgade vil vi arbejde på, at der bliver afsat penge til at der kan laves et projektforslag for cykelstier. Derudover vil vi arbejde videre med at undersøge, hvor der mangler cykelstier i bydelen.

Cykelgader kan også være en løsning man kunne se på i de gader, hvor der ikke kan etableres egentlige cykelstier. Derfor vil vi holde øje med hvordan cykeltrafikken udvikler sig i Rantzausgade, der nu er ved at blive omdannet til cykelgade.

Når antallet af cyklister og ladcykler stiger, skabes der også mere trængsel og det skaber en u hensigtsmæssig trafikultur. Vi vil derfor gerne diskutere, hvordan vi kan skabe en bedre trafikultur blandt cyklisterne på Nørrebro. Vi ønsker også at have en diskussion af hvem der skal anvende cykelstierne. Som det er nu, kommer der flere typer af trafikanter på cykelstierne (speedpedelics, ladcykler etc.), som kan gøre at det føles mere usikkert at køre på cykelstierne.

Cykelparkering har også i mange år været en udfordring på Nørrebro. Der er mange flere cykler end der er parkeringsmuligheder til. Derfor vil vi arbejde på at få belyst, hvor der mangler cykelparkering og hvordan man kan etablere cykelparkering de steder.

Metro

Vi har i mange år arbejdet for at der kommer en metrostation på Indre Nørrebro. Det er et ønske som nørrebroerne også bakker op om. I den borgerpanelsundersøgelse vi lavede om trafik og mobilitet svarede 58 % »ja« til, at der skal placeres en metrostation på Indre Nørrebro. Her pegede flest en placering på Blågård's Plads og Skt. Hans Torv. Vi mener dog, at Stengade er det mest oplagte sted, og det er også en placering, der ligger meget tæt på de to steder, der

11. Sundhed og Luftforurening i København, årsrapport 2021, udarbejdet af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

bliver peget på i borgerpanelundersøgelsen. Der vil skulle tages en diskussion af, hvordan selve byggepladsen skal udformes, og hvor meget den skal fylde i den periode, hvor metrostationen ville skulle bygges.

Gående

Vi vil også kigge på, om man kan oprette gåruter på Nørrebro, særligt grønne gåruter. Derfor vil vi også undersøge om der er steder, hvor der er behov for at åbne op for gående eller hvor der er barrierer for gående.

Vores videre arbejde

Vi vil gerne gå videre med at undersøge, hvordan man kan etablere en samlet eller flere mindre trafikøer på Nørrebro, samt om der er opbakning blandt nørrebroerne. Vi vil også se på, hvordan en trafikø/trafikøerne kunne indrettes. I den forbindelse vil vi også se på om vejene omkring skolerne og omkring udsatte borgere skal gøre forureningsfri.

Om som nævnt, mener vi også, at man skal se på om nye bydele, som f.eks. Vingelodden, skal gøres bilfrie i et eller andet omfang.

For at frigøre plads på offentlig vej, vil vi se på hvor og hvordan man kan nedlægge parkeringspladser. I den forbindelse vil vi samtidig se på om der er steder, hvor borgerne kan bruge parkeringspladser, der er tilknyttet offentlige institutioner efter arbejdstid.

I forhold til cyklister vil vi lave yderligere undersøgelser af, hvor der mangler cykelstier på Nørrebro og arbejde for bevilling til cykelsti på Mimergade og for at der bliver lavet et projekt med cykelsti på Guldberggade. Vi vil også se på, hvordan man kan forbedre cykelkulturen på Nørrebro og lave yderligere undersøgelser af, hvor der mangler cykelparkering på Nørrebro.

Sidst vil vi arbejde for metro i Stengade og sikre at en eventuel metroarbejdsplads, der indrettes så det generer borgerne mindst muligt.

Gentrificering, almene boliger og et byrum for alle

Gentrificering er et udtryk for, at mindre velstående borgere bliver skubbet ud af et kvarter og erstattes af mere velstående borgere. Dvs. at der sker en ændring af beboersammensætningen. Nørrebro er et eksempel på en sådan udvikling. Bydelen har ændret karakter fra gammelt arbejderkvarter til et boligkvarter, der er »indtaget« af middelklassen. Beboerne på Nørrebro er, som beskrevet i det indledende afsnit om Nørrebros egenart, både blevet højere uddannet og højere lønnet i løbet af de sidste 20 år. Det sagt, så er der samtidig stor forskel på nørrebroerne. Nørrebro har som nævnt, den næstlaveste gennemsnitsindkomst i København, kun undergået af Bispebjerg, og Nørrebro er den bydel med det tredje højeste andel, der lever i relativ fattigdom.

Vi har også oplevet, hvordan byrummet på Nørrebro har ændret karakter. Der er bl.a. åbnet mange nye restauranter, caféer, bagerier og vinbarer på Nørrebro. Et aktuelt eksempel er ved den nye metrostation ved Skjolds Plads, hvor et nyt udbud med bageri, ismejeri, spisesteder og vinbar er skudt frem, hvilket er med til at ændre områdets karakter og gøre stedet attraktivt for nye typer af beboere og besøgende. En sådan udvikling er ikke entydig god eller dårlig. Vi hører fra mange lokale, at de er glade for udviklingen, men en bagside kan være, at det på sigt presser priserne på lejlighederne i området op, hvilket igen kan være med til at presse nogle af de oprindelige beboere i kvarteret ud.

Udvikling skal ske i den retning, nørrebroerne ønsker

Udvikling og forandring af en bydel er både naturlig, uundgåelig og med til at gøre en bydel spændende. Forandring sker selvfølgelig også på Nørrebro. Men for os er det vigtigt, at udviklingen på Nørrebro sker i en retning, som borgene i bydelen har mulighed for at være en del af. Vi ønsker et Nørrebro, hvor beboersammensætningen bliver ved med at være mangfoldig, både når det kommer til alder, etnicitet, indkomstniveau og uddannelsesniveau. Nørrebro skal også i fremtiden beholde det præg af forskellighed, solidaritet og naboskab, der har kendetegnet bydelen op igennem historien. Her er boligformer og boligpriser et væsentligt element

foruden et byrum for alle, hvor vi kan mødes på lige vilkår, uafhængige af indkomst og herkomst.

Boligpriser

Det vigtigste redskab til at sikre en mangfoldig bydel er, at boligpriserne på Nørrebro ikke stiger så meget, at store grupper af borgere er afskåret fra at bosætte sig eller blive boende på Nørrebro. Vi har set, at prisudviklingen på ejerboliger og private lejeboliger i København er steget markant de sidste år. På Nørrebro er kvadratmeterprisen for ejerlejligheder steget med ca. 40 % på blot 5 år.¹² Det har, tilsammen med forældrekøb og byggeriet af dyre private lejeboliger, sat et prisniveau, hvor borgere med en gennemsnitsindkomst har svært ved at finde en bolig på Nørrebro.

Almene boliger

22,3 % af boligerne på Nørrebro er almene boliger. De bidrager væsentligt til at skabe en bydel med diversitet, hvor der er plads til alle – uanset socioøkonomisk eller kulturel baggrund. Derfor er det vores mål, at der ikke frasælges flere billige almene boliger, som vi desværre oplevede med halvdelen af boligerne i Mjølnerparken.

Samtidig arbejder vi for, at der bliver bygget nye almene boliger, når der skal bygges nyt i bydelen. Vi støtter derfor den kommunale ambition om at bygge flere almene boliger i forbindelse med kommende nybyggeri f.eks. på Vingelodden. På den måde sikres boliger,

12. Dvs. fra 37.739 kr. i 2016 til 52.688 kr. i 2021. Kilde: Boligsiden.dk.

hvor huslejen holdes nede, også i nye boligområder på Nørrebro.

I forbindelse med valget til Nørrebro Lokaludvalg i 2022 deltog mange almene boligafdelinger. Det resulterede i at der i dag sidder tre repræsentanter og repræsenterer sektoren. Herudover sidder der yderligere to repræsentanter i lokaludvalget, som bor alment. Som Lokaludvalg støtter vi det initiativ, der er startet af de almene boligafdelinger i bydelen. Både når indsatsen retter sig mod lavere boligudgifter gennem samarbejde om bedre drift og storkundefordelen, men også i forhold til klima- og biodiversitetsindsatsen gennem solceller og begrønning af facader. Også de almenes fokus på tryghed er en sag, vi er fælles om.

Vi ønsker fortsat at arbejde tæt sammen med de områdefornyelser som Københavns Kommune igangsætter og de boligsociale helhedsplaner, der gennemføres i et samarbejde mellem den almene boligsektor og Københavns Kommune. Disse projekter løfter både en stor opgave ift. især børn, unge og børnefamilier og er også med til at forbedre bydelens fysiske rammer.

Med beboerne i centrum – har vi en holdning til, hvem der bygger i bydelen. Hvis huslejen skal holdes på et balanceret niveau og mangfoldigheden skal bevares, skal alle borgere også kunne spejle sig i bydelen. Vi ser derfor helst samarbejder med almene boligforeninger, hvis beboere står bag deres beslutninger og initiativer. Når beboerdemokratiet ikke bliver hørt, giver det genlyd gennem hele bydelen. Vi ønsker ikke at deltage i visioner, som undsiger netop den kulturberigelse foreningslivet og beboerdemokratiet gennem årtier, har medvirket til at gøre til kendetegnet for Nørrebro.

De almene boliger har gennem årene påtaget sig et stort socialt ansvar ved at tage imod mange kommunale anvisninger og har etableret særlige bofunktioner for de mest udsatte borgere i flere af boligafdelingerne på Nørrebro. Det betyder selvfølgelig noget ift. demografien f.eks. i forhold til indkomst og beskæftigelse, som påvirker de variabler som de almene boligafdelinger bliver målt på i henhold til Parallelsamfunds-lovgivningen. Heldigvis har mange af de almene boligafdelinger på Nørrebro oplevet, at indkomstniveau og tilknytning til arbejdsmarked har været i en positiv opadgående kurve. Denne positive udvikling ønsker Lokaludvalget at fastholde og styrke i et samarbejde med bydelens almene boligafdelinger.

Et byrum for alle

Vi ønsker en bydel med flere gader, pladser og grønne områder, hvor der er offentlig og gratis adgang og hvor der via den fysiske indretning inviteres til ophold, både afslapning i solen og leg på pladsen.

Den popularitet som bydelen har fået, især blandt unge studerende, bidrager til en kommercialisering af byrummet i takt med at udeservering breder sig på pladser og fortove og at prisniveauet i f.eks. cafélivet samtidig stiger. Det giver ulige adgang til byens rum for Nørrebros beboere. Det er vigtigt for os, at byrummet er fælles eje og at lokale beboere på Nørrebro ikke søger ud af bydelen for at finde en kop kaffe til en pris, de kan betale.

Når vi udvikler byrum, mener vi, at de skal være engagerende og bidrage til bydelens mangfoldighed og udvikles med stor inddragelse af de nære naboer. Vi er glade for åbne gårdrum, passager og boldbaner, der både giver plads til individuel og organiseret brug. Vi vil søge nytænkning og alternativer til de rammer byudviklingen hidtil har sigtet mod. F.eks. behøver en græsplæne ikke kun benyttes til at nyde solen, men kunne også være frirum til kunst og fysisk aktivitet. Det bør der være plads og rum til på Nørrebro.

En frigørelse og imødekommenhed for nutidens og fremtidens byrum, kan være med til at åbne det ellers tæt befolkede Nørrebro. Vi mener ikke der mangler initiativer, men vi mener, at mange initiativer besværliggøres i byrummet og det hæmmer civilsamfundet, hvilket vi vil italesætte med henblik på muligheder og støtte til nytænkning og kreativitet.

Hvad er målet

- Et Nørrebro med plads til alle
- En udvikling af Nørrebro, der sker i en retning, som beboerne på Nørrebro ønsker. Bl.a. andet med inspiration i det almene beboerdemokrati.
- En bydel med en forskelligartet boligmasse og en stigende andel af almene boliger
- En bydel med et byrum, hvor vi alle kan mødes på lige vilkår og ikke er afhængige af indkomst og købekraft.

Det videre arbejde

Vi mener, at vores vigtigste rolle er, løbende at sætte udviklingen af Nørrebro og de strukturer, der styrer denne udvikling, til debat. Derudover at sikre, at nørrebroerne er oplyste og inddraget i forhold til udviklingen i deres bydel.

Vi vil også gerne sætte en debat i gang om det ansvar og de muligheder, man har som boligforening. F.eks. ved at overveje, hvilke butikker og erhverv man udlejer erhvervslokaler til og dermed hvilket kvarter man i sidste ende er med til at skabe. Hvis man ønsker at bo i en mangfoldig og forskelligartet bydel, skal man også sikre, at handelslivet/erhvervslivet på Nørrebro er forskelligartet.

I forhold til antallet af almene boliger i vores bydel mener vi, at vores rolle er at holde bygherrer og kommune fast på visionen om, at der skal være boliger til alle samt at sikre, at de almene boliger, vi har i bydelen, ikke forsvinder. Vi mener at der skal bygges 40 % almene boliger i forbindelse med nybyggeri.

Vi vil gerne oparbejde en endnu tættere dialog med afdelingsbestyrelserne i de mange almene boligafdelinger, vi har på Nørrebro. En dialog, der også skal styrke samarbejdet mellem Lokaludvalget og den boligsociale indsats i bydelen.

Vi vil også starte en undersøgelse af og debat om adgangen til Nørrebros byrum. Herunder hvordan og om prisniveauet ekskluderer grupper af beboere på Nørrebro.

Foto: Daniel Rasmussen

Skoleliv og sammenhængskraft på Nørrebro

På Nørrebro bor der 12.385 børn og unge under 18 år. Halvdelen af dem er 0-6 år og hver 3. barn på Nørrebro er under 4 år gammelt.¹³ Det er en stærk tendens på Nørrebro at mange flytter ud af bydelen, når børnene når til skolealderen eller før. Cirka halvdelen af de babyer, der fødes på Nørrebro, er flyttet væk fra bydelen, når de bliver 6-7 år.¹⁴

Der bor 5.753 børn i skolealderen (6-15 år) på Nørrebro. Data viser, at de går i skole på mange forskellige skoler – både indenfor og udenfor Nørrebro.

Fordelingen af 0-17-årige på Nørrebro pr. 1. kvartal 2023.	
0 år	1.188 pers.
1 år	1.168 pers.
2 år	988 pers.
3 år	818 pers.
4 år	712 pers.
5 år	745 pers.
6 år	651 pers.
7 år	570 pers.
8 år	577 pers.
9 år	535 pers.
10 år	555 pers.
11 år	578 pers.
12 år	606 pers.
13 år	563 pers.
14 år	562 pers.
15 år	536 pers.
16 år	516 pers.
17 år	517 pers.

Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank

Skoler på Nørrebro

På Nørrebro har vi fem folkeskoler:

- Rådmandsgade Skole (729 elever¹⁵)
- Guldberg Skole (697 elever)
- Nørrebro Park Skole (693 elever)
- Blågård Skole (548 elever)
- Nørre Fælled Skole¹⁶ (470 elever)

Derudover har vi fire private grundskoler:

- Nørrebro Lilleskole (203 elever)
- Skt. Ansgar Skole (322 elever)
- Det Frie Gymnasiums Grundskole (125 elever)
- DIA Privatskole (303 elever)

Sidst men ikke mindst, har vi to specialskoler;

- Frederiksgård Skole
- Fensmarkgade Skole

En udfordring i bydelen

Vi har den udfordring i bydelen, at kun omkring halvdelen af Nørrebros børn og unge starter i den lokale distriktsskole, og at der sker et frafald, når eleverne er færdige med indskolingen efter 3. klasse. Vores lokale folkeskoler »tyndes ud i toppen«, så at sige.

Her er en oversigt over, hvor mange der valgte hhv. grunddistriktsskole, privatskole og andet på Nørrebro (eks. andre folkeskoler end distriktsskolen) ved skoleoptaget i 0. klasse i sommeren 2022.¹⁷

Skolenavn	2022-23 Grund distrikts optag	2022-23 Privat skole optag	2022-23 Anden skole optag
Nørrebro Park Skole	67%	24%	8%
Rådmandsgade Skole	60%	25%	15%
Guldberg Skole	54%	28%	18%
Nørre Fælled Skole	37%	42%	21%
Blågård Skole	34%	46%	21%

Kilde: Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune

Vi mener at folkeskolen spiller en helt central rolle ift. sammenhængskraften i bydelen. Det er her lokale børn og unge møder hinanden og Folkeskolen kan være med til at sikre, at vi mødes på tværs af den mangfoldige samling af nørrebroere, som vi er her i bydelen.

13. 50,6 % er 0-6 år og 33,6 % er under 4 år, Københavns Kommunes Statistikbank

14. Det er dog ikke helt ulig resten af København. På københavner-niveau er 45,7 % mellem 0-6 år og 28,8 % er under 4 år.

15. Tal fra uddannelsesstatistik.dk fra 2021/22

16. Nørre Fælled Skole ligger på Østerbro, men har over 2/3 af deres skoledistrikt på Nørrebro; Haraldsgadekvarteret.

17. Tallene er fra Børne- og Ungdomsforvaltningen ved skoleoptag i 0. klasse, opgjort 5. september 2022

I dag oplever vi, at jævnaldrende børn og unge, der bor i samme kvarter eller endda samme opgang, ikke går i den samme skole og hverken kender eller møder hinanden i hverdagslivet. I den anden ende af skalaen oplever vi også, at grupper af børn og unge fra samme kvarter, kommer i samme privatskole og efterfølgende samme gymnasium uden at have mødt eller kendt andre jævnaldrende fra bydelen. Som voksne føler de, at det er et problem, fordi de ikke ved, hvordan de skal kommunikere med andre end dem, de er vokset op med.

Hvorfor fravælges Folkeskolen

For at blive klogere på, hvorfor tilslutningen til den lokale folkeskole i flere af vores distrikter, ligger under københavnergennemsnittet, har vi i forbindelse med vores brede borgerpanelsundersøgelse spurgt nørrebroere med børn om deres barn el. børn går/har gået/skal gå i folkeskole på Nørrebro. Vi fik i alt svar fra 929 forældre. Heraf svarede 50 % »Ja«, 39 % »Nej« og 11 % »Ved ikke/andet«.¹⁸ Da vi efterfølgende spurgte til baggrunden for, at de ikke havde valgt/ville vælge folkeskolen på Nørrebro, fik vi indblik i en række forskellige årsager via i alt 328 kommentarer. For nogle ligger der en praktisk årsag bag. F.eks. at barnet forsat går på den skole, barnet gik i før de

flyttede til Nørrebro, at barnet går på specialskole eller at der er tale om delebørn, der går i skole tæt på den ene forælders bopæl. Og ikke mindst at man planlægger at flytte ud af København inden skolestart.

Andre svarer, at de aktivt har valgt/vil vælge en specifik (privat)skole til med en særlig profil eller særlige værdier mm. Men rigtig mange af kommentarerne handler om de generelle rammer for folkeskolen (lange skoledage, store skoler og for mange børn i klasserne) eller specifikke oplevelser i en af folkeskolerne (mistrivsel, classesammenlægninger og lærerskift osv.).

Endelig er der også mange kommentarer, der er baseret på, at man har hørt/man kender nogle, der har dårlige erfaringer eller har hørt at andre fravælger skolen.

Vores videre arbejde

De negative fortællinger om Folkeskolen og den måde enkelte folkeskoler i forskellige perioder skal bære på negative historier, vil vi gerne arbejde for at ændre. F.eks. ved at understøtte kommunikations- og videokampanjer for de enkelte skoler – både målrettet kommende forældre, der skal vælge skole, men også målrettet

18. Borgerpanelsundersøgelse fra 2022 med i alt 2.586 respondenter, heraf 929 forældre.

lærere og for folkeskolen generelt. Eller ved at arbejde for folkeskolens rolle som driver i lokalsamfundet. F.eks. ved at støtte folkekøkkener på skolerne, jazz i frikvarteret, kunststillinger, øvelokaler efter skoletid og at få endnu mere foreningsliv ind på skolerne. Der er et stort potentiale.

Som et led i at komme tættere på skolebestyrelserne i bydelen og understøtte kommunikationen imellem dem, startede vi i efteråret 2022 et netværk mellem skolebestyrelserne på Nørrebro's fem folkeskoler (Blågård-, Guldberg-, Nørrebro Park-, Rådmandsgade- og Nørre Fælled Skole) og forældreforeningen Brug Folkeskolen. På det seneste netværksmøde talte vi i fællesskab om en samlet vision for Nørrebro's folkeskoler. Nemlig *»en god og bæredygtig folkeskole på Nørrebro, der kan lykkes med at fastholde eleverne hele vejen op til 9. klasse«*.

Vores vision på området, er:

- en god og bæredygtig folkeskole på Nørrebro, der kan lykkes med at fastholde eleverne hele vejen op til 9. klasse.

- at vi også på Nørrebro når københavnergennemsnittet på ca. 70 % tilslutning til den lokale distriktsskole.
- at børn fra forskellige skoler mødes i lokale fællesskaber i fritidslivet efter skoletid, så vi sikrer sammenhængskraften i bydelen.
- at få familier, fritidsinstitutioner, skoler og foreninger til at agere sammen for at skabe gode rammer for børns opvækst i vores bydel således at de er godt stillet ift. at klare de udfordringer, de møder i livet.

Vi vil de næste år arbejde for at ændre negative fortællinger om Folkeskolen i samarbejde med Brug Folkeskolen og forældrebestyrelserne og i stedet understøtte potentialerne i at åbne skolerne op som drivere i lokalsamfundet. Vi vil bl.a. arbejde med en videokampagne i 2023.

Vi vil forsætte netværksarbejdet med skolebestyrelserne og arbejde for en tættere dialog mellem skolebestyrelserne og Børne- og Ungdomsudvalget om visionen for folkeskolerne på Nørrebro.

Foto: Daniel Rasmussen

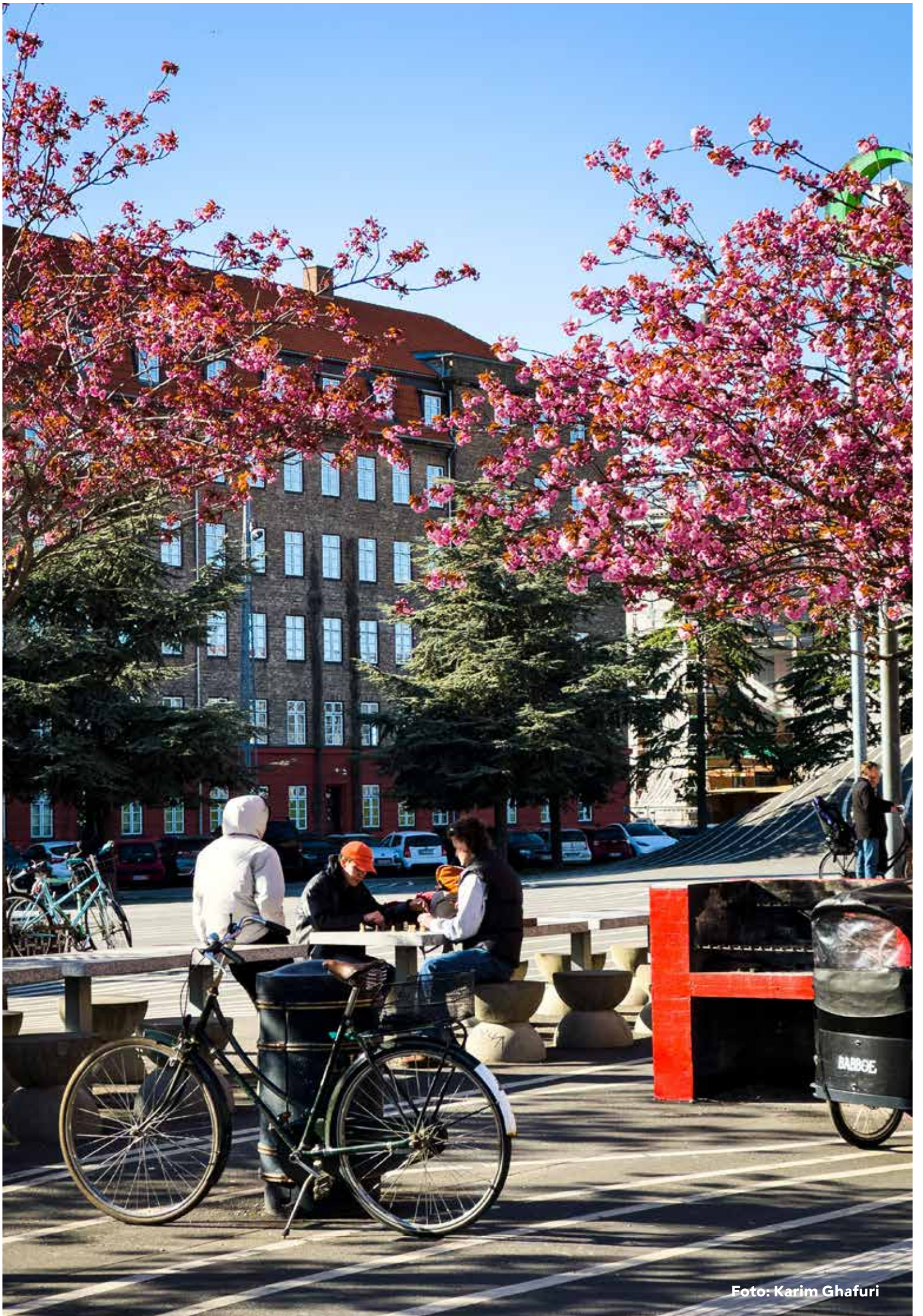
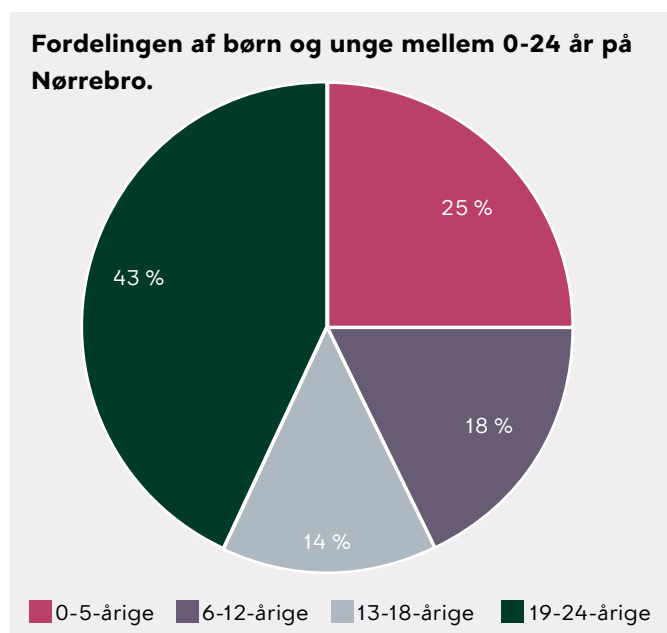

Foto: Karim Ghafari

Det er også jeres Nørrebro – inddragelse af unge ml. 13-18 år

Der bor 3.256 unge mellem 13-18 år på Nørrebro.¹⁹ Som Lokaludvalg er vi nysgerrige på denne aldersgruppe. De er ikke længere børn. Men de er heller ikke voksne endnu. Nogle af dem går i udskolingen i grundskolen, andre er startet på en ungdomsuddannelse eller noget helt tredje. Mange af dem bor stadig hjemme. Vi er nysgerrige på om de trives og om der er nok aktiviteter og fællesskaber for dem i bydelen. Det er den mindste aldersgruppe vi har i bydelen, hvis man ser på de 0-25-årige.

Aktiviteter og tilbud til unge mellem 13-17 år i bydelen

Når man er 13-18 år, kan man på Nørrebro:

- Gå i fritidsklub (13-årige) i Murergårdens Klub, Kvisten/Capella, Klub N, Guldborg, Askovfonden KBH+, Nørre Fælled Fritidscenter og Sankt Johannes Gårdens Klub
- Gå i UngeVærk (13-17-årige) i Kvisten, Klub N, Guldborg, UCYN og Askovfondens KBH+ og alle Københavns andre UngeVærker. Der er også en politisk hensigtserklæring fra flere partier om ungdomsklubpladser i Murergården, som vi bakker fuldt op om.

- Komme i Ressourcecenter Ydre Nørrebro (13-18 år)
- Gå på Ungdomsskolen (13-17-årige)
- Komme hos Turning Tables
- Tage del i (idræts)foreningslivet (bl.a. Nørrebro United, Global Kidz, Nørrebro Taekwondo, Siam, Scene N m.fl.)

Hvad siger de unge

For at finde ud af mere om de unges trivsel og ungeliv i bydelen, har vi arbejdet intensivt på at inddrage unge mellem 13-18 år.²⁰ I dialogen med de unge spurgte vi blandt andet ind til, hvor det er »fedt at hænge ud« på Nørrebro, og her blev mange af vores pladser, parker og idrætshaller nævnt: Nørrebroparken, Mimersparksen, fodboldbanerne (Mimersparken/Nørrebroparken), Assistens Kirkegård, Dronning Louises Bro, Nørrebrohallen, Korsgadehallen, Den Røde- og Den Sorte Plads, skateparken under broen ved Bispebjerg St., Mimers Plads, Blågårds Plads og Søerne. Men også caféer, butikker, handeleggader og spisesteder som Alis Bageri, Flamingo, Cortado (café på Runddelen), Jægersborggade, Rantzausgade, Yassins Grønthandler (Nørrebrogade), Solidaritetshuset og Folkets Hus. Nogle unge fortalte, at de elsker skøre butikker eller at gå rundt i Indre By eller Fields. Andre fortalte, at de godt kan lide at hænge ud steder, hvor man gerne må fylde og larme lidt f.eks. Den Røde Plads eller Fælledparken. Flere nævnte også »hjemme« og »hos venner«.

Vi spurgte også ind til fritidsaktiviteter. Mange af de unge vi har snakket med, er travle med skole, lektier, fritidsjob og aktiviteter. Af fritidsaktiviteter nævnte de alt fra fodbold, kampsport, dans, volleyball og svømning til klaver, bas, ballet og kodning. Flere bruger også fritiden på træning og fitness eller computerspil, FIFA og PlayStation. Der var overraskende få af de unge, vi snakkede med, der kendte til/svarede, at de bruger UngeVærkerne.

Da vi spurgte ind til, hvad de »savner på Nørrebro« og »hvad skal der til for at Nørrebro bliver Københavns fedeste bydel for unge«, svarede de: Billigere mad/shawarma, bedre biblioteker, flere fodboldbaner, beach

19. Pr. 4. kvartal 2022, Københavns Kommunes Statistikbank

20. Se hvilke dialogaktiviteter vi har arbejdet med i det indledende afsnit.

volley-baner, gratis mad i skolerne, flere skraldespande, flere fester og aktiviteter, flere parker og mere natur, at priserne for at bo på Nørrebro var lavere, flere fritidsjob, et sted hvor unge kan mødes, en udendørs træningsplads, flere tøjbutikker, caféer med kant f.eks. sjov indretning og steder man kan komme lørdag aften uden at drikke alkohol/alkoholfrie events. Nogle pegede på, at Skjolds Plads er kedeligt, men har et potentiale.

Sundhed, trivsel og fritidsliv blandt 9. klasse-elever

I Børnesundhedsprofilen 2021, der handler om sundhed, trivsel og fritidsliv blandt børn i hhv. 3.-, 6.- og 9. klasse på skoler i området Nørrebro-Bispebjerg,²¹ er der data at hente ift. trivslen i bydelen.

Heldigvis svarede kun 5 % af eleverne i 9. klasse på Nørrebro-skolerne, at »de ikke har det så godt/slet ikke har det godt i skolen for tiden«. Men 7 % svarede, at »de ikke har nogle venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det«. Kun 12 % af 9.klasse-eleverne svarede, at de en eller flere gange om ugen går i ungdomsklub. Men det er opgjort før overgangen til UngeVærkerne.

Foto: Julie Vinding Thomsen

For os er visionen, at alle unge på Nørrebro har et ungdomsliv, som de er glade for og mulighed for at indgå i et positivt fællesskab i fritiden og at Nørrebro bliver den bedste bydel for unge i København. Derudover at unge mellem 13-18 år også får en stemme i den lokalpolitiske debat i bydelen.

Det videre arbejde

Vi er generelt fortrøstningsfulde, når vi kigger på, hvad de unge samt hvad de ildsjæle-aktører vi har på fritidsområdet siger og det fokus der pt. er politisk på målgruppen. Men vi vil forsætte med at have et blik for målgruppen i vores arbejde de næste år.

Vi vil bakke op om lokale aktiviteter for målgruppen, især i samarbejdet på tværs af bydelens ungeaktører og vi vil støtte op om arrangementer som f.eks. open air biograf, koncerter og alkoholfrie arrangementer.

Vi vil også forsætte vores arbejde med at facilitere netværksmøder på tværs af foreningsliv, sociale indsatser og fritidsaktører. Vi driver pt. et netværk for børne- og ungeaktører på Ydre Nørrebro, hvor omkring 40 aktører er tilknyttet.

Vi vil fremadrettet arbejde på at inddrage et unge-perspektiv i byudviklingen bl.a. i forhold til udviklingen af Nørrebros byrum, pladser og fritidstilbud.

Vi vil arbejde på at blive en tæt samarbejdspartner med de kommende ungeråd, der skal oprettes i de lokale UngeVærker og også elevrådene på skolerne, så vi kan understøtte unges stemme i den lokalpolitiske debat.

21. Fra Nørrebro har elever fra følgende 8 skoler svaret på spørgeskemaundersøgelsen bag Børnesundhedsprofilen: Blågård Skole, Det Frie Gymnasiums Grundskole, Frederiksgård Skole, Guldberg Skole, Nørre Fælled Skole, Nørrebro Lilleskole, Nørrebro Park Skole og Rådmandsgades Skole.

Idrætslivet på Nørrebro

Det organiserede foreningsidrætsliv har været et mangeårigt fokus for os i Lokaludvalget. Vi var i sin tid med til at starte Nørrebros Idrætsråd, der har arbejdet aktivt for at styrke og organisere idrætslivet på Nørrebro. Vi har en løbende dialog med idrætsforeningerne, både til vores konferencer, i netværk og via udvalgets idrætsrepræsentanter.

Der er meget forskning, der peger på, at idræt, bevægelse og fysisk aktivitet afføder en lang række langsigtede effekter f.eks. glæde, bedre fysisk- og mental sundhed samt højere grad af inddragelse i sociale fællesskaber og et aktivt medborgerskab, ligesom fysisk aktivitet f.eks. påvirker børns læring og unges trivsel. Især for grupper af børn og unge i udsatte positioner på Nørrebro har deltagelse i det frivillige foreningsliv stor betydning.

Foreningsdeltagelsen er generelt lav i København sammenlignet med landsgennemsnittet.²² Den største udfordring på Nørrebro, når det kommer til det frivillige foreningsidrætsliv er, at bydelen i den grad mangler

kapacitet set i forhold til, hvor mange vi bor i bydelen. Med kapacitet mener vi både faciliteter i form af m² til alle former for foreningsaktiviteter, men også kapacitet i foreningerne i form af endnu flere frivillige og trænere, der kan udbyde hold og aktiviteter samt flere store foreninger, der kan bidrage til et bredt fritidstilbud til bydelens børn og unge (og voksne). Vi mangler også faste foreningsbaser og -lokaler til flere af vores store foreninger. F.eks. Global Kidz m.fl.

Til ca. 78.600 borgere har vi på Nørrebro:

- Hillerødgade Svømmehal og Hal
- Korsgadehallen
- Nørrebrohallen
- En 11-mands kunstgræsbane i Mimersparken
- En forstørret 8-mands kunstgræsbane i Nørrebro-parken
- Kampsportens Hus
- Brobold-kunstgræsbaner i forskellige mindre boldbure/baner
- Og gymnastiksale og lokaler på bydelens fem folkeskoler i det omfang, det kan lade sig gøre.

Foto: DronePixels

22. Centralt Forenings Register og Danmarks Statistik 2021

Vi har dog også forskellige åbne udendørs faciliteter, primært til uorganiseret idrætsliv:

- En multibane på Guldberg Plads
- Asfaltbaner i Hans Tavsens Park
- Skate-arealer på Den Røde Plads, ved Den Grønne Cykelsti ved Hillerødgade og under broen ved Bispebjerg St.
- Street faciliteter under Bispeengbuen
- Diverse basket-bure
- En volleybane.

Desuden er der en 8-mands kunstgræsbane på vej i Mimersparken, planer om en 5-mands kunstgræsbane i Hans Tavsens Park, et boldtorv i AKB Lundtoftegade (inkl. lille bane) og flere broboldbaner på vej bl.a. i Titanparken, i Vermundsgade, på Vingelodden (midlertidigt) og i to gårde ud mod Kapelvej.

Tilbage i 2017 spurgte vi bydelens forældre om deres børns fritidsliv. Undersøgelsen viste, at to ud af tre børn i alderen 3-16 år »går til noget« i fritiden (66 % af 1.045 børn), men at 40 % af dem gik til aktiviteten udenfor bydelen. Da vi spurgte til baggrunden for det, svarede 50 % at tilbuddet ikke findes på Nørrebro.

Det er altså ikke kun m² til faciliteter vi mangler, men også flere brede foreninger og flere frivillige og trænere i de enkelte foreninger. Alt sammen noget, der skal til for at få bugt med ventelister i bydelen.

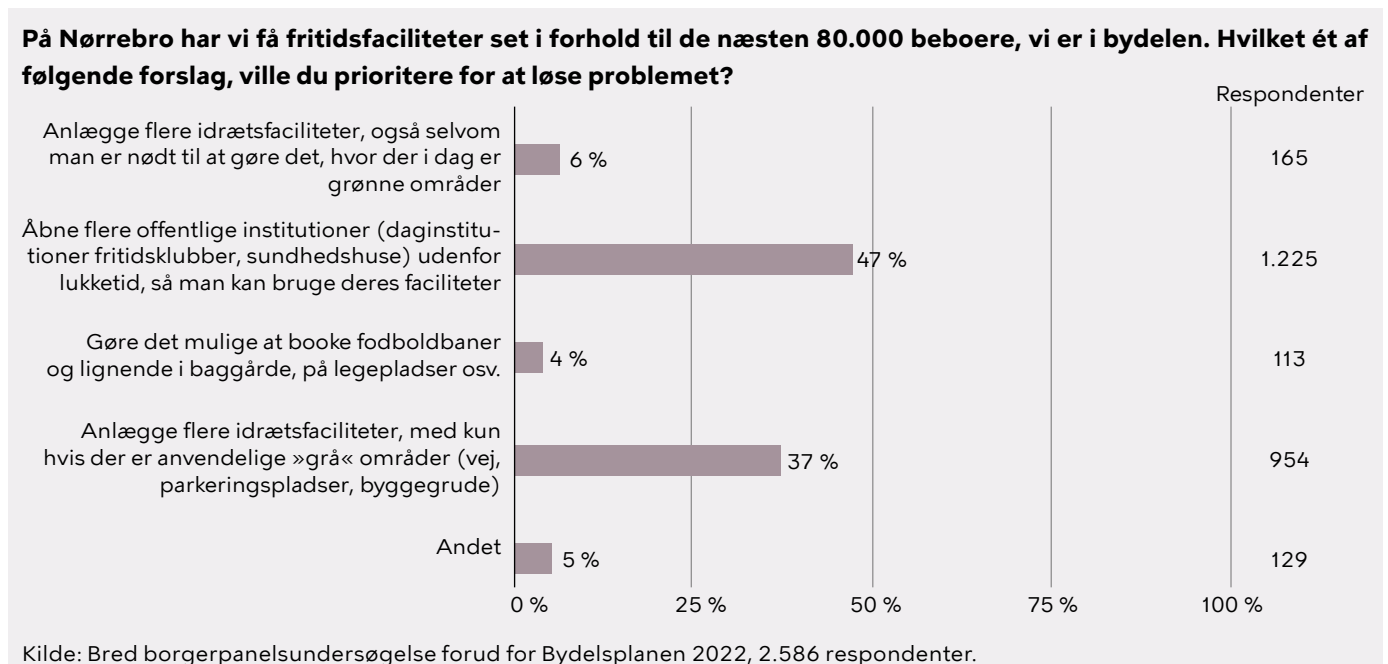
Fremtidige tiltag

Det er umuligt at finde plads til alle de faciliteter, der mangler på Nørrebro, da Nørrebro er den tættest befolkede bydel i København og der er ikke mange mulige byggegrunde til at opføre idrætsanlæg.

Vi har spurgt ind til, hvilke løsningsforslag, der skal prioriteres i den brede borgerpanelsundersøgelse vi lavede forud for bydelsplanen. Her pegede flertallet på, at der skal arbejdes på, at åbne flere offentlige institutioner op udenfor åbningstid samt at der skal anlægges flere idrætsfaciliteter, men kun hvis der er anvendelige »grå« områder.

Sammen med et utal af debatter og input på de sociale medier gennem årene, underbygger det vores holdning om, at der ikke skal inddrages flere offentlige grønne m², men tænkes nyt og kreativt for at finde flere m² til idrætsfaciliteter. Vi mener ikke, at det er en holdbar løsning at placere flere kunstgræsbaner og idrætsfaciliteter på de få offentlige grønne rekreative områder, vi har på Nørrebro. Hvis det alligevel ender sådan, skal der findes erstatningsgrønt. Det er også den holdning, vi har fået præsenteret fra nørrebroerne, både i vores borgerpanel og via input på vores platforme på de sociale medier.

I stedet skal vi omdanne vejareal og gaderummet og kigge på nye arkitektoniske løsninger. F.eks. inddrage tagene, så nye faciliteter bliver placeret på »grå« arealer i bydelen. Vi ser bl.a. et potentiale i en hel eller delvis

lukning af Lersø Parkallé eller en udnyttelse af gaden i den blinde ende af Sjællandsgade og når kvarteret omkring Vingelodden skal udvikles, mener vi også, at der skal afsættes m² til faciliteter f.eks. i form af et sports- og sundhedshus. Det kunne indeholde både indendørs boldbaner til f.eks. håndbold, basket og fodbold og træningslokaler til sundhedstilbud og genoptræning mm. Vi arbejder også på, at matriklen på Baldersgade 10 kan blive en fast foreningsbase for Global Kidz og startskuddet til et »Dansens Hus« på Nørrebro, ligesom Kampssportens Hus, som er blevet en realitet her i 2022 og som var med som idé i vores første bydelsplan.

Det er også en generel udfordring, at foreningslivet generelt først starter ved 17-tiden, dels fordi det er en udfordring at finde frivillige trænere, der kan komme før og dels fordi det er svært for forældre, at følge deres børn til aktiviteter tidligere. Vi vil gerne understøtte arbejdet med at få det frivillige foreningsidrætsliv tidligere i gang i dagtimerne. F.eks. ved at understøtte arbejdet med juniortrænere og/eller styrke samarbejdet med KKFO'erne og klubberne, så foreningslivet kan opstå derudfra. Derudover bakker vi i den grad op om arbejdet med at opdyrke samarbejder mellem foreningslivet og bydelens institutioner og skoler, så et foreningsidrætsfritidsliv f.eks. også kan foregå i de børnehaver, der råder over små haller eller andre egnede m², der kan benyttes af foreningslivet om eftermiddagen eller aftenen.

I marts 2023 holdt vi et stormøde for idrætslivet på Nørrebro. Her samlede vi en række idrætsforeninger og -aktører, alle med aktiviteter for børn og unge i bydelen. Foreningerne pegede bl.a. på udfordringer med ventelister, mangel på banetider og også mangel på frivillige trænere. Coronatiden har været en udfordring for mange af foreningerne og i flere af foreningerne er de få om at drive det administrative og organisatoriske i foreningen. Der kom også mange idéer til fremtidige projekter frem, som vi gerne vil arbejde for at understøtte. Vi vil tage initiativ til endnu et netværksmøde for idrætslivet i slutningen af 2023.

Vores vision for idrætslivet

For os er visionen at flere børn og unge fra Nørrebro bliver foreningsaktive og at der bliver skabt lige mulighed for at deltage i foreningslivet for alle børn og unge fra Nørrebro. Derudover at vi ved at tænke kreativt, finder flere m² til både indendørs og udendørs foreningsaktiviteter på Nørrebro. Samt at vi får flere brede, stærke foreninger på Nørrebro med faciliteter og lokaler i bydelen og dermed

grobund for at udvikle sig som foreninger og udvikle på det sociale engagement, der kan skabes i og omkring en forening.

Det videre arbejde

Vi vil arbejde for, at der løbende tænkes kreativt for at finde mere kapacitet til både indendørs og udendørs foreningsaktiviteter på Nørrebro. F.eks. om aftenen i børnehaver, på tage eller på vejarealer og at egnede gader og asfalterede pladser omdannes til grønne områder med fritidstilbud og idrætsbaner.

Vi vil arbejde videre for, at matriklen på Baldersgade 10 kan udvikles til en fast foreningsbase for Global Kidz og måske være startskuddet til et »Dansens Hus« på Nørrebro.

Vi vil også arbejde for, at der etableres en idrætsfacilitet f.eks. et sports- og sundhedshus i forbindelse med udvikling af kvarteret ved Vingelodden.

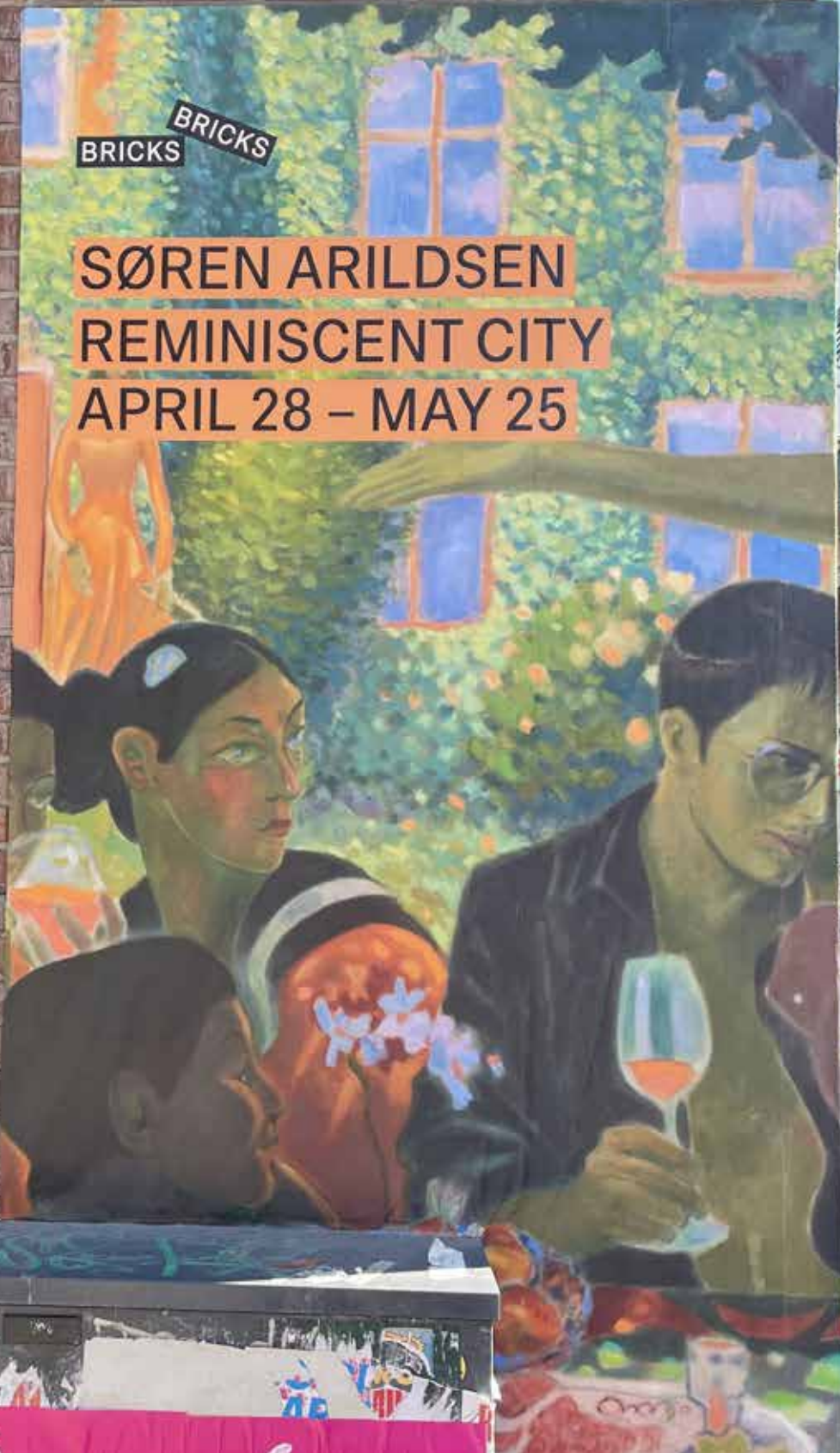
Vi vil understøtte netværk, samarbejde og erfaringsudveksling mellem idrætsforeningerne med henblik på at skabe mere foreningsidrætskapacitet i bydelen. Det vil vi bl.a. gøre ved at samle idrætsforeninger til netværksmøde(r) og det er også et af formålene bag Bilfri Søndag på Nørrebrogade.

Vi vil også forsat understøtte samarbejdet mellem det frivillige foreningsliv og de forskellige kommunale forvaltninger og institutioner. Vi har tidligere afholdt to konferencer, der sætter fokus på samarbejdet og det arbejde vil vi gerne forsætte.

Blågårdsgade 1-11

BRICKS
BRICKS

SØREN ARILDSEN
REMINISCENT CITY
APRIL 28 - MAY 25

AVIS

Mere kultur, mere kunst, mere Nørrebro

Nørrebro er kendt for at have et bredt kulturudbud med både etablerede og aktivistiske udtryksformer, og kulturlivet er en afgørende del af Nørrebros ånd, liv, identitet og sammenhængskraft.

Kulturen og kunsten bringer mennesker sammen, styrker samhørigheden mellem forskellige samfundsgrupper og bidrager til at underbygge Nørrebros mangfoldige bydelsprofil. Desuden bidrager bydelens kulturliv til bydelsøkonomien gennem beskæftigelse inden for kultursektoren og turisme. Vi anerkender i høj grad kulturlivets vigtige tilstedeværelse i vores bydel.

Kort sagt ser og oplever vi koblingen – *mere kultur, mere kunst, mere Nørrebro!*

Vores fokus er at styrke og videreudvikle kulturlivet i bydelen, og vi arbejder løbende på at fremme og understøtte en mangfoldighed af kulturaktiviteter og -tilbud til bydelens borgere. Det gør vi dels gennem puljemiddeluddelingerne fra Nørrebro Puljen og Byens Puls, hvor vi årligt modtager ansøgninger for over det dobbelte af det beløb, vi råder over (3 mio. kr.). Dels gennem løbende dialog og sparring med bydelens kulturaktører. Vi holdt bl.a. en velbesøgt kulturpolitisk fredagsbar i november 2021, hvor vi satte politikere fra Kultur- og Fritidsudvalget i stævne med lokale kulturaktører fra teater-, kunst-, musik- og gadekulturverdenen og faciliterede en direkte dialog mellem kulturaktørerne og politikerne.

På kulturområdet har vi fem fokusområder:

- 1) For det første ønsker vi forsat, at støtte og fremme lokale kulturinstitutioner, kulturinitiativer og arrangementer. Dette kan omfatte alt fra teatergrupper og musikforeninger til brugerdrivne og selv bærende kulturinitiativer samt udstillinger og workshops. Vi bakker op om en forsat bred kulturprofil i bydelen, som spejler og understreger den bredde og diversitet, som Nørrebro repræsenterer og rummer.
- 2) For det andet ønsker vi, at styrke samarbejdet mellem kulturaktører i bydelen. Dette kan omfatte samarbejde mellem kulturinstitutioner samt samarbejde mellem kulturaktører og lokale

virksomheder og organisationer. Det gør vi blandt andet ved at opdyrke netværk, arrangere kulturpolitiske debatter og også til dels med vores årlige Bilfri Søndag på Nørrebrogade, hvor hele bydelen inviteres til at fylde Nørrebrogade med kultur og workshops mm.

- 3) Derudover ønsker vi at sikre bevarelse af de unikke kulturmiljøer vi har i bydelen. Det er vigtigt at sikre bydelens kulturmiljøer for nuværende og kommende generationer, så de kan opleve og nyde de samme kulturinstitutioner og -miljøer, der har formet Nørrebro til det, det er i dag. Vi mistede eksempelvis hele kulturmiljøet omkring Astrid Noacks Atelier til nye boliger. Derfor er vi opmærksomme på andre bevaringsværdige kulturmiljøer f.eks. KTK-grunden (Bolsjefabrikken og Mayhem mm.) og området med atelier/værksteder på den ydre del af Rådmandsgade bevares.
- 4) Endelig ønsker vi at kunsten og kulturen strategisk tænkes ind som et redskab i alle facetter af Nørrebros byudvikling.
- 5) Sidst ønsker vi at fremme et åbent og inkluderende kulturliv i bydelen. Dette betyder, at vi vil arbejde for at sikre, at kulturaktiviteter er tilgængelige for alle, uanset alder, køn, etnicitet eller socioøkonomisk baggrund.

Foto: Jens Panduro

En ambitiøs kultur- og kunststrategi i København Kommune

Vi mener at det er på tide, at der udarbejdes en ambitiøs kunst- og kulturstrategi for København. Både Oslo og Stockholm har ambitiøse strategier på kunst- og kulturområdet. Når de politiske partier i København taler om kunst og kultur, oplever vi at debatten ofte bliver reduceret til gavlmalier, streetkultur eller enkeltstående politiske sager. En kunst- og kulturstrategi er vigtig for at støtte og fremme kunst og kultur i byen og bydelene og kan være med til at definere mål og prioriteter for kunstnerisk udvikling, allokere ressourcer effektivt samt sikre sammenhæng mellem kunstneriske initiativer og samfundsmæssige behov. Derudover bidrager en strategi til at øge synligheden og værdien af kunst og kultur i byen.

Rådet for Visuel Kunst har lavet en flot strategi for visuel kunst for perioden 2018-2020, men som nu er udløbet. Kultur- og Fritidspolitikken for København indeholder også en del af arbejdet, men vi mener, at der mangler et fokuseret blik på kunst og kultur adskilt fra fritids- og idrætslivet. Det vil vi starte en dialog med Rådet for Visuel Kunst og Kultur- og Fritidsudvalget om. I den dialog vil vi også gerne drøfte, hvordan lokale aktører som Lokaludvalgene og Områdefornyelserne kan bidrage med bydelsrelateret og relevant viden samt lokale initiativer ift. kunst og kultur i bydelene. Vi har netop mødtes for første gang og startet dialogen.

I arbejde frem mod en kunst- og kulturstrategi ønsker vi også at adressere:

- Manglende atelier- og værkstedspladser til Nørrebro kunstnere. ¾ af Københavns kunstnere flytter ud af byen pga. manglende atelier- og værkstedspladser. Derfor synes vi at det skal undersøges, om der kan findes mere plads i kommunale bygninger eller der kan skabes et tættere samarbejde mellem kunstnere og erhvervslivet og boligforeninger i bydelen ift. tomme erhvervslokaler.
- Mere kunst i det offentlige rum, der kan være med til at skabe mødesteder og identitet. Kunst i byrummet, på pladser, i parker, på legepladser, på byens betonflader og i tunneller skaber interessante byrum. I flere store byer er det besluttet at afsætte 1 % af anlæg ved nybyggeri til kunst i det offentlige rum. Det skal vi også i København.
- Kunst som redskab i en helhedsorienteret byudvikling. Kunsten og kulturen kan agere løftestang i vores by- og boligområder. Ved at lade samtidskunsten spille en afgørende rolle i byudviklingen kan den hjælpe os med at tænke nye løsninger i

vores offentlige rum og få os til at tænke over og indrette de rum, der er vores alles i fællesskab.

Et kulturelt kraftcenter på Nørrebro

Vi savner et kulturelt kraftcenter i bydelen – en akse for kunsten og kulturlivet på Nørrebro – der kan styrke bydelens kulturidentitet og fremme den kunstneriske udvikling i bydelen. Et kulturelt kraftcenter, som man kender det fra flere af de øvrige københavnske bydele f.eks. Copenhagen Contemporary, Art Hub, SMK eller store spillesteder som Vega, som tiltrækker kunstnere og kreative talenter og skaber samlingspunkter for bydelens kunstnere, kulturaktører, borgere og besøgende, hvor samfundsengagement kan opstå og hvor samfundsmæssige spørgsmål kan stilles gennem kulturen og kunsten.

Vi mener konkret, at der skal prioriteres plads til et kulturhus med plads til koncerter, kunst og kulturelle begivenheder, når området ved Vingelodden skal udvikles.

Rammer for kulturhusene på Nørrebro

Vi har en del kommunale kulturhuse i bydelen: Støberiet, Kapelvej 44, Union og Osramhuset samt Blågården- og Nørrebro Bibliotek, som vi har et tæt samarbejde med. Men nogle af kulturhusene er nøglehuse uden bemanding og mulighed for at komme ind fra gaden og en del af lokalerne er langtidsudlejet til forskellige aktører, hvilket vi mener begrænser husenes sande potentialer som kulturelle samlingssteder for bydelens kulturliv.

Vi drømmer om kulturhuse med bemanding og økonomi til kulturaktiviteter, og vi synes det kunne være spændende med en større åben dialog med nørrebroerne om de lokale kulturhuses udviklingsmuligheder og de aktiviteter, kulturhusene har og skal have i fremtiden. Samt om, hvordan lokale borgere kan bidrage og få endnu større indflydelse på de lokale kulturtilbud i husene, helt lokalt. F.eks. ved at afholde løbende workshops og dialogmøder med bydelen eller ved at sætte lokaludvalgets digitale borgerpanel i spil.

Vi mener især at der skal fokus på at udvikle Osramhuset til et mere åbent kulturhus. Det er der heldigvis allerede kræfter i Kultur- og Fritidsforvaltningen og i Områdefornyelsen på Skjolds Plads, der er i gang med. Men det kræver også at Osramhuset bliver prioriteret politisk og økonomisk. Det ville være oplagt at tænke stort og omdanne Osramhuset til et åbent og aktivt børnekulturhus i stil med Amager Børnekulturhus.

Konkret vil vi i løbet af 2023 arbejde for at få et steds-specifikt og debatterende lysværk på Nørrebro med til Copenhagen Light Festival 2024 med et Open Call.

Vi vil arbejde for at der bevidst og strategisk bruges kunstneriske metoder i udvikling af Nørrebro, både fysisk og socialt. Vi ser allerede at Områdefornyelserne og flere aktører i det almene bruger kunst og kultur som et strategisk greb i byudvikling og ift. borgerinddragelse. Det mener vi skal udbredes til hele Københavns Kommune.

I 2024 vil vi arbejde målrettet for en samlet strategi for kunsten og kulturens rolle på Nørrebro.

Det videre arbejde

Vi vil bruge 2023 på at kortlægge Nørrebros kulturaktører: teatre, spillesteder, kunsthaller, gallerier, udstillingssteder, litteraturscenen, gadekulturen og kulturhusene og på den baggrund starte en samtale om udfordringer og udviklingspotentialer i alle hjørner af kulturlivet. Vi vil især gerne række ud til yngre målgrupper i kulturlivet og høre deres tanker om kulturlivet på Nørrebro; hvor skal kulturlivet løftes hen og hvordan? Den samtale kunne eventuelt munde ud i en kulturpolitisk fredagsbar, hvor også Kultur- og Fritidsudvalget inviteres.

Vi ønsker fortsat at spille en aktiv rolle i at støtte og fremme lokale kulturinstitutioner, -aktører og arrangementer - eksisterende såvel som nye. Vi kan fungere som brobyggere mellem kulturaktører og andre relevante aktører i området, herunder lokale virksomheder og organisationer. Vi vil også gerne understøtte et kulturnetværk i bydelen, hvor erfaringsudveksling kan finde sted f.eks. ved afholdelse af kulturpolitiske stormøder og oprettelse/styrkelse af kulturnetværk på Nørrebro. I kulturnetværkssammenhænge kunne det være interessant at drøfte, hvorledes Nørrebros kulturliv i højere grad bliver selv bærende.

Vi vil arbejde for at sætte politisk fokus på behovet for en stærk kunst- og kulturstrategi for København, hvor også lokale aktører som lokaludvalgene og Områdefornyelserne samt det lokale kunst- og kulturliv tænkes ind som medspillere i udarbejdelsen.

Foto: Copenhagendreamer

Erhvervslivet på Nørrebro

Nørrebro er en levende og mangfoldig bydel og det lokale erhvervsliv er en vigtig del af fundamentet under den.

Butikslivet på Nørrebro er i grove træk kendetegnet ved en række adskilte handelsgader: Ravnsborggade, Elmegade, Blågårdsgade, Jægersborggade, Stefansgade, Rantzausgade og Guldbergsgade er eksempler herpå og derudover den lange hovedåre i bydelen som Nørrebrogade udgør. Der er i alt 29.000 arbejdspladser her i bydelen.²³ Størstedelen er indenfor offentlig administration, undervisning og sundhed samt handel og transport.

I vores brede borgerpanelsundersøgelse spurgte vi nørrebroerne, hvilke typer af erhverv, vi på Nørrebro, skal have mere af. Her blev der i prioriteret rækkefølge peget på; »kreative erhverv« (tegnestuer, gallerier m.fl.), »butikker« og »håndværksvirksomheder«.

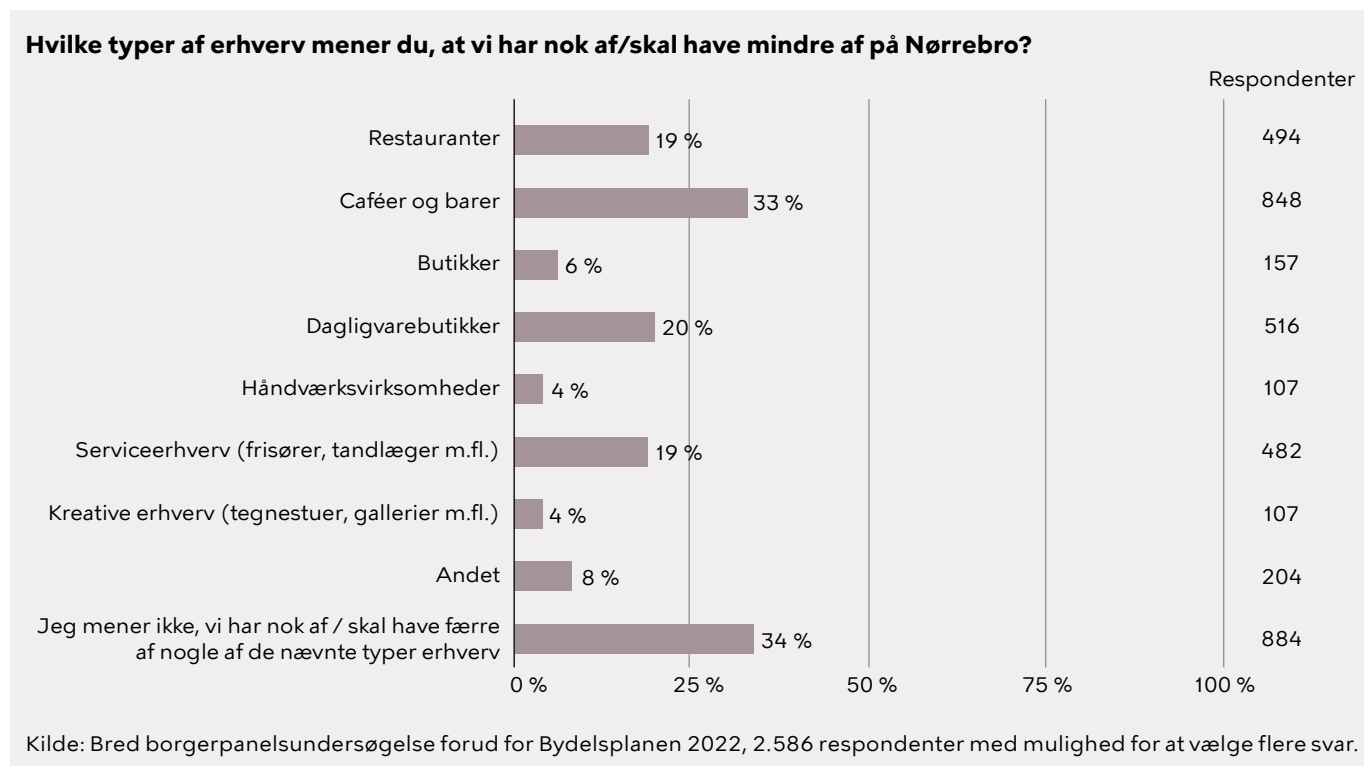
Vi spurgte også til, hvilke typer af erhverv, vi har nok af/skal have mindre af på Nørrebro. Her svarede flest:

»Jeg mener ikke, vi har nok af/skal have færre af nogle af de nævnte typer erhverv«, efterfulgt af »caféer og barer«.

Et mangfoldigt erhvervsliv med lokale arbejdspladser og lærepladser

I kølvandet på en fortsat udfordrende tid for de lokale erhvervsdrivende, som bl.a. afspejles i rekordmange konkurser i 2022 relateret til coronakrisen og triste forventninger til en ny bølge af konkurser i 2023 relateret til inflationskrisen,²⁴ har vi fokus på bydelens erhvervsliv og erhvervsdrivende.

Det har været et mangeårigt fokusområde for os at arbejde for at sikre et mangfoldigt erhvervsliv med lokale arbejdspladser og lærepladser bl.a. ved at opfordre til, at flere nørrebroere tænker lokalt og bruger de lokale erhvervsdrivende, samt have et øje for, at Nørrebro fortsat kommer til at have plads til forskellige typer erhvervsdrivende.

23. Københavns Kommunes Statistikbank, pr. 2020.

24. Jf. Dansk Industri

Foto: Julie Vinding Thomsen

Vi er bl.a. bekymrede for om vi også i fremtiden, kommer til at være en bydel, hvor der er plads til håndværks- og værkstedsvirksomheder pga. udfordringer med høje priser på erhvervslokaler og den trange plads i bydelen. I dag er der 427 håndværks- og værkstedsvirksomheder registreret på Nørrebro,²⁵ men de har langt fra alle fysiske værksteder her i bydelen. Overordnet set, er det

mikrovirksomheder eller enkeltmandsvirksomheder med ingen eller under to ansatte og for en del, er virksomhederne registreret på privatadresser.

Det er en tid med udfordringer, men vi ser også mange uforløste potentialer i bydelens erhvervsliv bl.a. potentialet ved et øget fokus på mere lokal værdiskabelse

25. Analyse af planlægning for håndværkerhverv, Københavns Kommune 2022.

på Nørrebro. Her mener vi både et endnu stærkere fællesskab på tværs af handelslivet og hande­lsgaderne på Nørrebro, men også et fokus på mere lokal værdiskabelse i form af flere lokale lærepladser til erhvervsuddannelser i bydelen. Her ser vi et stort potentiale i at erhvervsdrivende, boligforeninger, uddannelsessteder bruger hinanden ift. at skabe nye samarbejder og lærepladser lokalt. Det potentiale vil vi gerne undersøge nærmere i de næste år.

Et slag for det fysiske handelsliv og de fysiske handelsoplevelser på Nørrebro

Handelslivet fortjener en håndsrækning i kølvandet på den pandemiske kendsgernings mange udfordringer igennem de seneste år, og i erkendelse af de erhvervsdrivendes særlige og vigtige betydning for bydelens prisvindende byliv. Et byliv, som de erhvervsdrivende i høj grad er med til at skabe og udvikle i interaktionen med bydelens borgere og besøgende. Alternativet er butiksdød, som vi fik en forsmag på under pandemiens nedlukninger.

Vi har for nogle år siden, stiftet et netværk mellem hande­lsgaderne på Nørrebro (Blågårdsgade, Elme­gade, Stefansgade, Rantzausgade, Ravnsborggade og Jægersborggade), som vi løbende er i kontakt med for at få indblik i de udfordringer, de erhvervsdrivende oplever i bydelen. Her hører vi bl.a. om mange udfordringer i de gader, hvor der er byggeprojekter og vejafspærringer og om hvordan stigende internethandel er en udfordring. Derfor vil vi gerne slå et slag for den fysiske handelsoplevelse hos bydelens butiksliv i vores videre arbejde i de næste år. Den fysiske handel er med til at generere trafik af mennesker i gaderne og byliv i byrummene samt lokal­økonomi i bydelen.

Det videre arbejde

Vi vil forsætte med at understøtte netværket mellem hande­lsgaderne, samt kigge på om det skal udvides med flere hande­lsgader. Vi oplever, at der opstår nye idéer på tværs af hande­lsgaderne, og ser store potentialer i at Nørrebros erhvervsdrivende bruger hinanden mere f.eks. ved at købe varer og/eller services fra hinanden, eller ved oprettelse af en fælles dele-/lånebørs med f.eks. sceneudstyr, lydudstyr, borde-/bænkesæt mm.

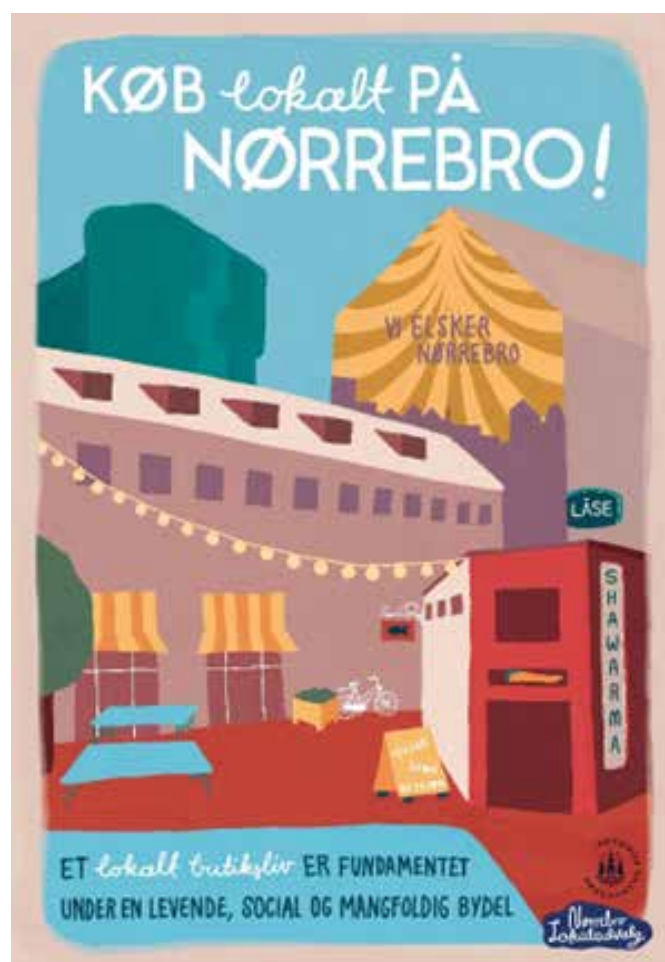
Sammen med de erhvervsdrivende vil vi også gerne på sigt, lave en kampagne med fokus på det fysiske handelsliv, dvs. hvad den fysiske handel bidrager med ift. bylivet i bydelen og hvordan oplevelsen kan højnes. Herunder også med adressering af tomme butikker og butiksdød.

Forud for kampagnen vil vi i løbet af 2023 sende en under­ søgelse ud via det digitale borgerpanel, som skal belyse og give et indblik i nørrebroernes kundeadfærd, samt hvad der fra nørrebroerne synspunkt højner den fysiske handelsoplevelse. Den indsamlede data skal løftes med videre til netværksmøder med bydelens erhvervsdrivende og munde ud i den konkrete kampagne.

Derudover vil vi som nævnt, undersøge potentialerne i et tæt samarbejde mellem Nørrebros erhvervsdrivende og bydelen boligforeninger og uddannelsessteder med henblik på, at skabe nye samarbejder og lærepladser lokalt.

Sidst vil vi gerne inspirere til alternativer i de tomme erhvervslokaler, vi ser i bydelen f.eks. pop-ups i kortere perioder med mere smidige og uforpligtende aftalegrundlag mellem udlejer og lejer eller socioøkonomiske værksteder for bydelens borgere, eller som atelierpladser til bydelens kunstneriske vækstlag.

Vi vil også gerne motivere skoler, boligforeninger, idrætsforeninger og andre til at handle mere lokalt.

Grafik: Matilde Digmann

Foto: Nina Horne

Social bæredygtighed

Nørrebro har, som nævnt indledningsvist, den næstlaveste gennemsnitsindkomst i København, kun undergået af Bispebjerg og i løbet af de sidste 20 år er forskellen på de enkelte bydeles gennemsnitsindkomst blevet større.

At Nørrebro har den næstlaveste gennemsnitsindkomst i København, kan skyldes mange forskellige ting. Nørrebro er dels en ung bydel med 46 % under 30 år og heraf mange studerende på SU. En anden faktor kan være, at vi har mange almene boliger, som har en blandet beboersammensætning.

Et socialt bæredygtigt Nørrebro

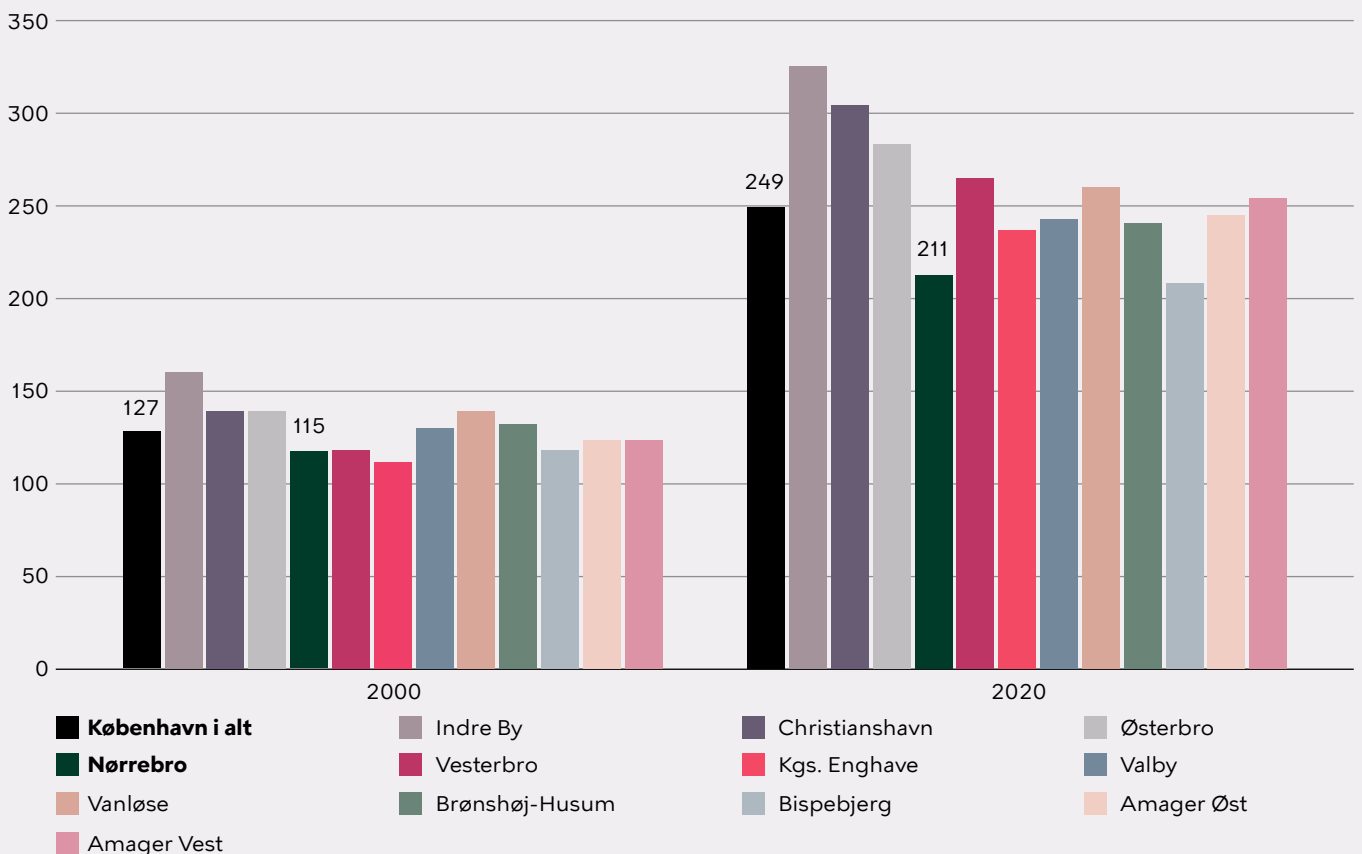
Vi vil arbejde for, at Nørrebro bliver social bæredygtig. Vi definerer »social bæredygtighed« som en understøttelse af følgende af FN's verdensmål:

1: Afskaf fattigdom, 2: Stop Sult, 3: Sundhed og Trivsel, 4: Kvalitetsuddannelse, 5: Ligestilling mellem kønnene, 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund og 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner. Vi vil på dette område bruge verdensmålene som pejlemærker.

Vi vil også italesætte og fremme civilsamfundets indsats – én indsats, som har vist sig utrolig givende i det arbejde, som kommunerne har lavet i forbindelse med at integrere de mange ukrainske flygtninge, som er kommet til Danmark.

Vi vil derfor sætte os det ambitiøse mål at arbejde frem mod en Nørrebro-model for social bæredygtighed. En model, som skal favne alle indsatser og sørge for at få koordineret blandt de mange projekter og indsatser, så vi undgår lappeløsninger, kortvarige projekter, som

Figuren viser den disponible indkomst pr. indbygger (personer over 14 år) i 2000 og 2020 for indbyggere i lokaludvalgsområderne og i hele København

Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank

efterlader et vakuum, når de stopper – kort sagt, har vi fokus på det lange seje træk.

Social udsathed

At være socialt udsat, kan være mange ting, men i daglig tale er det personer, som har sociale udfordringer eller er i risiko for, at få det. Det kan f.eks. være personer med misbrugsproblemer, psykiske udfordringer eller personer, der lever i hjemløshed. Men begrebet socialt udsatte rummer også personer, der isolerer sig og bliver ensomme, får et handicap, bliver fattige m.fl. Udsathed kan have mange ansigter, synlige såvel som usynlige. Social-, Bolig- og Ældreministeriets definition på »socialt udsatte« er: *»Mennesker, der har et eller flere tunge sociale problemer: Sindslidelse, alkoholmisbrug, stofmisbrug, hjemløshed, prostitution, vold i nære relationer eller senfølger af seksuelle overgreb«.*²⁶

Nørrebro er en mangfoldig bydel, der historisk set har tiltrukket skæve eksistenser. Sådant er det stadig i dag, hvor mange forskellige udsatte grupper, herunder f.eks. hjemløse, både med etnisk dansk baggrund og ikke-danske søger til Nørrebro. Mange organisationer

som Kirkens Korshær, Møhabet, NørrebroByggerne, Frivilligcenter SR-Bistand, Askovfonden, Diversity Works, Grace og flere arbejder hver dag for at skabe de bedste rammer for udsatte borgere, hvis behov varierer fra at være en seng at sove i, et varmt måltid, en hjælpende hånd eller en snak om småt og stort. Vi har i februar 2023 holdt et lyttemøde med flere af de nævnte aktører.

Vi hører at den generelle udfordring er at nå ud til de borgere, som falder udenfor systemet og som derfor er i risiko for hver dag, at få det værre end i går, og som bliver glemt. Vi oplever at der mangler en etableret koordineret indsats, myndighederne og civilsamfundet imellem, hvilket betyder, at udsatte borgere ikke får den hjælp, de har brug for.

Det videre arbejde

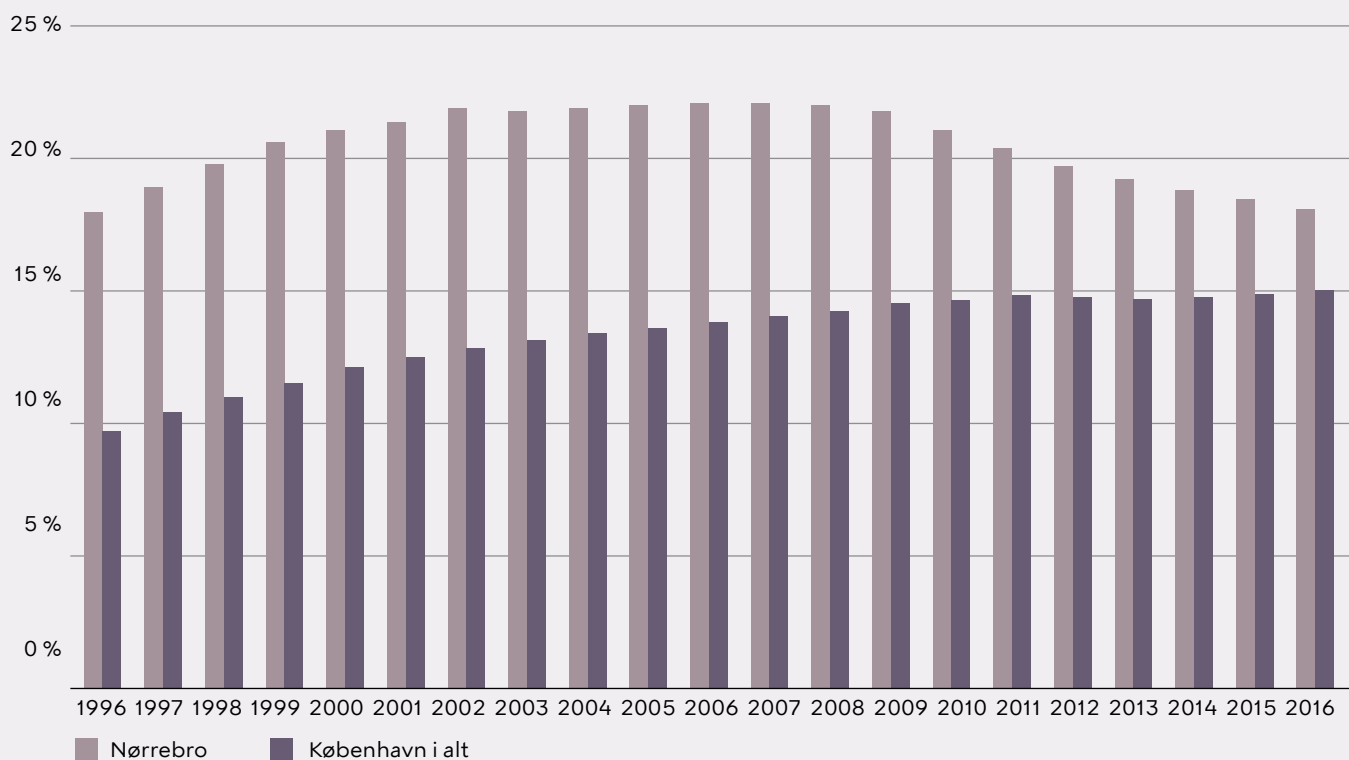
Meget af området er reguleret via lovgivning eller satser, som vi ikke kan påvirke lokalt som Lokaludvalg. Men vi kan understøtte netværket imellem de aktører, der arbejder med socialt udsatte på Nørrebro. Derfor vil vi gerne tage initiativ til 1-2 årlige netværksmøder med udfordring og koordinering af indsatser som tema.

Foto: Copenhagendreamer

26. Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande (1996-2016)

Kilde: Statistikbanken, www.kk.dk (1996-2016)

De næste år vil vi også gerne mødes med de sociale viceværter, der er ansat i bydelens almene boligforeninger og andre sociale aktører. Vi ser også store potentialer i at opstarte lokale nabonetværk, som skal understøtte medborgerskab og modvirke ensomhed og udsathed. Og så vil vi også gerne arbejde for at udbrede kendskabet til det sociale frikort.

Lige adgang til arbejdsmarkedet

Data fra en VIVE-rapport beskriver, at hovedparten af socialt udsatte borgere på landsplan, er uden beskæftigelse, og har overførselsindkomst som forsørgelsesgrundlag. I de yngre grupper er det kontanthjælp, der udgør forsørgelsesgrundlaget for størstedelen af personerne i de udsatte grupper, mens der i de midaldrende aldersgrupper er en større del, der modtager førtidspension.²⁷

Der er en central udfordring på landsplan at hjælpe folk uden uddannelse og beskæftigelse, så de kan komme et andet sted hen, set med økonomiske briller. Som Lokaludvalg vil vi sætte fokus på de indsatser, der hjælper mennesker uden uddannelse eller som er nedslidte med en realkompetenceudvikling og -vurdering. Vi har sektorer, som til trods for eventuelle udsigter til stigende generel arbejdsløshed, mangler arbejdskraft f.eks. inden

for sundhedssektoren. Alle mennesker kan noget eller kan løfte nogle nye opgaver, hvis de får chancen og ellers kan de for det meste lære det.

Vi vil også understøtte og bakke op om de nuværende institutioner og indsatser inden for det sociale område f.eks. Gadepulsen, gadeplansmedarbejdere, Askovfonden og Ny Start. En understøttelse kunne være, at vi hjalp dem med et fælles netværk og erfaringsudveksling. Derudover vil vi arbejde for flere lokale fritidsjob og lommepengeprojekter.

Som Lokaludvalg kan vi også italesætte og hjælpe med at vise vej til de mange uformelle fællesskaber i bydelen, hvor man via netværksdannelse har større chancer for at komme videre i uddannelse og/eller job.

Et andet greb kunne være at understøtte folk i at starte egen virksomhed. Det kunne ske ved, at vi undersøger muligheden for at få lave lokale Nørrebro-kurser eller forløb for iværksættere i samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Erhvervshus Hovedstaden.

27. VIVE, Socialt udsatte borgers brug af velfærdssystemet 2018

Diskrimination

Nørrebro har historisk set været den bydel i København med størst mangfoldighed, både etnisk mangfoldighed, kulturel og religiøs mangfoldighed. Som nævnt indledningsvist, udgjorde indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande 18,4 % af befolkning på Nørrebro i 2016. Vi har ikke nyere tal tilgængelige, men hvis man kigger på perioden fra 1996-2016, kan man se at Nørrebro og det samlede København har nærmet sig hinanden på de 20 år, når det kommer til andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande. Men mangfoldighed er stadig en vigtig del af Nørrebros DNA og værdigrundlag.

Da Nørrebro er den tættest befolkede bydel samt en bydel med mange unge og minoriteter og med en hel del natteliv, vurderes det fra Københavns Kommunes side, at der er en høj risiko for, at der forekommer diskrimination og intolerance i en bydel som Nørrebro.

Når vi taler om intolerance og diskrimination, mener vi enhver forskelsbehandling, begrænsning og ekskludering samt tilråb, chikane, trusler, hadtale eller typer af vold man bliver udsat for, på grund af den man er eller fordi man udtrykker det, man tror på. Det kan f.eks. være med udgangspunkt i homoseksualitet, religion, hudfarve, politisk anskuelse, etnisk oprindelse eller fordi man har et handicap.

Københavns Kommunes medborgerskabsundersøgelse fra 2021²⁸ viser, at 48 % af alle unge københavnere med en ikke-vestlig oprindelse og 22 % med dansk/vestlig oprindelse har oplevet diskrimination inden for det seneste år. Anmeldelsestallene viser at kun et mindretal

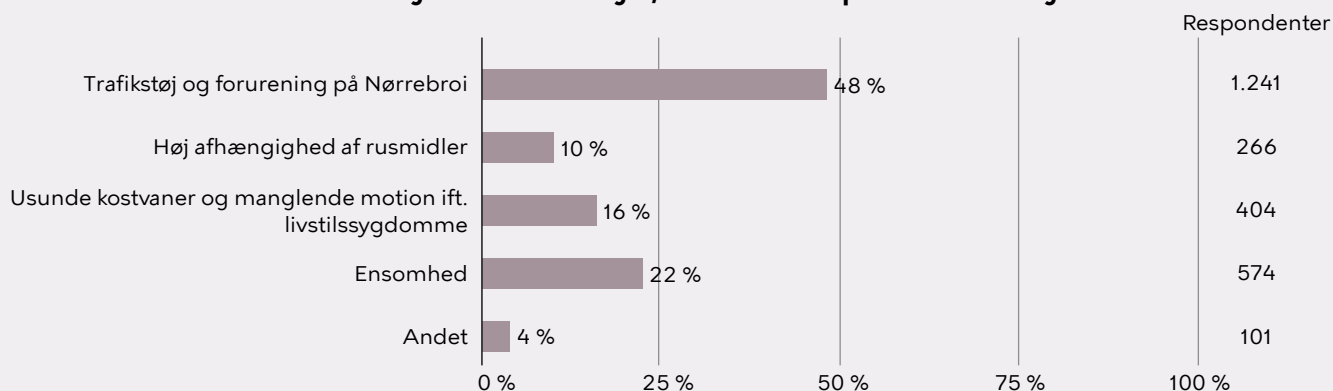
af de borgere, som oplever diskriminationshændelser, anmelder det til politiet. Hvor mange tilfælde af diskrimination, der foregår på Nørrebro, er svært at sige, for der findes ikke dækkende data på bydelsniveau. Vi vil gerne bakke op om, at der fremtidigt bliver arbejdet på en lokal kortlægning af omfanget af racisme og diskrimination på Nørrebro i tæt samarbejde med foreninger på Nørrebro, som arbejder med racisme og diskrimination, både på strukturelt, institutionelt og interpersonelt plan. Med dette ønsker vi ikke at sætte lighedstegn mellem Nørrebro og diskrimination. Vi mener, at Nørrebro skal være en forgangsbydel for København, der ikke har berøringsangst og som altid er klar til en åben dialog om diskrimination i byrummet på baggrund af seksualitet, etnicitet og religion. Det vil vi arbejde for.

Det er vigtigt, at Nørrebro ikke accepterer samfundsgupperinger eller borgere på Nørrebro, der ikke eller kun nødtigt accepterer hinanden. Alle nørrebroere – majoritet, som minoriteter – skal kunne gå på gaden på Nørrebro og være den, de er.

Vi tror på, at et af de vigtigste redskaber til at undgå eksklusion og diskrimination er, at understøtte forenings- og kulturlivet bl.a. via vores puljemidler, så endnu flere foreninger åbner dørene og inkluderer alle i fællesskabet. Det er i foreningslivet man kan møde hinanden på lige vilkår og opleve det mangfoldige Nørrebro.

Derudover vil vi i de kommende år, sætte fokus på diskrimination i nattelivet samt i hvilket omfang politiets etniske profilering påvirker et lokalområde, der er omfattet af skærpet straffezoner og hyppige visitationszoner.

Nørrebro har én af Københavns laveste gennemsnitslevealde, og generelt udfordringer på flere områder inden for folkesundheden. Hvilken af følgende udfordringer, mener du skal prioriteres særligt?

Kilde: Bred borgerpanelsundersøgelse forud for Bydelsplanen 2022, 2.586 respondenter.

28. Undersøgelsen er foretaget blandt 18-29-årige borgere bosiddende i Københavns Kommune.

Foto: Copenhagendreamer

Ensomhed

I vores brede borgerpanelsundersøgelse spurgte vi ind til, hvilke udfordringer i forhold til folkesundheden på Nørrebro, som skulle prioriteres. Her svarede 22 % af nørrebroerne, at udfordringer med »Ensomhed« skal prioriteres.

COVID-19 har haft den konsekvens, at mange mennesker, unge som gamle, er blevet mere isoleret, introverte, angst og generelt har svært ved at blive en del af fællesskaber.

Konsekvenserne ved ensomhed er store og belaster den enkeltes psykiske og fysiske velbefindende i større eller mindre grad. Sundhedsstyrelsen har estimeret, at der hvert år på landsplan er 770 personer, der dør for tidligt, som følge af ensomhed.²⁹

Nogle ældre er uønsket ensomme efter arbejdsophør, grundet sygdom, dårlig økonomi og ikke mindst efter partners og venners død. De ældres ensomhed har der været et øget fokus på gennem nogen tid, og forskellige tiltag fra både private humanitære organisationer og offentlige myndigheder har øget tilbuddene til de ældre om socialt samvær. Vi vil fortsat have fokus på ældre og ensomhed.

Hvad der derimod er nyt og i et stadigt stigende omfang, er ensomhed og mistro blandt børn og unge. På de sociale medier er der venner, følgere og dem, man gerne vil ligne og de ser ikke ensomme ud. Det kan være medvirkende til at gøre det svært at interagere fysisk i en almindelig hverdag med et almindeligt liv, almindeligt tøj og måske få lomme penge. Der kan opstå forhindringer i form af social status og ulighed i både økonomi, helbred, familieforhold og bolig. De sociale

29. Ældresagen.dk

forhold under opvæksten kan for det socialt udsatte barn medføre social isolation ved skam over bl.a. bolig, påklædning og forældres adfærd.

Det er vigtigt at notere sig, at vi må blive bedre i alle aldersgrupper til at forstå, at vi er afhængige af hinanden. At det er vigtigt at række ud til naboer, bekendte, slægtninge osv., hvis vi vil ensomheden til livs. Men det er også vigtigt at den, der er ensom, rækker ud og tager åbent imod andre. Det kan opleves skamfuldt at være ensom og tanken kan ofte være, at *»jeg er den eneste i verden, der er ensom«*. Det kræver mod at række ud og det kræver mod at tage imod. Det kunne være en hjælp at oprette grupper, hvor man kan mødes og opdage, at andre har de samme tanker.

Hvad der skal til kunne være åbenhed, samtaler, kreative møder/ værksteder, hvor alle aldersgrupper kan mødes. Det er vigtigt at børn og unge har tillidsvækkende voksne at spejle sig i, så de kan lære, hvordan man får gode kontakter til andre mennesker og hvordan man opbygger en sund relation til andre. Hvordan får man gode netværk, også privat og personligt og ikke kun i arbejds- og karriererelaterede sammenhænge?

Det er vigtigt, at voksne har en god hverdag. Det er ikke nok at fokusere på børns forhold. De voksne må også have gode muligheder f.eks. i deres fritid – gode rollemodeller og forebyggelse frem mod et liv som pensionist – dvs.

en forebyggelse allerede før problemet opstår, efter arbejdsophør eller efter partners og venners død kan afhjælpe problemet og give en sund alderdom. Derfor støtter vi bl.a. også op om flere bofællesskaber i bydelen for alle aldersgrupper

Det videre arbejde

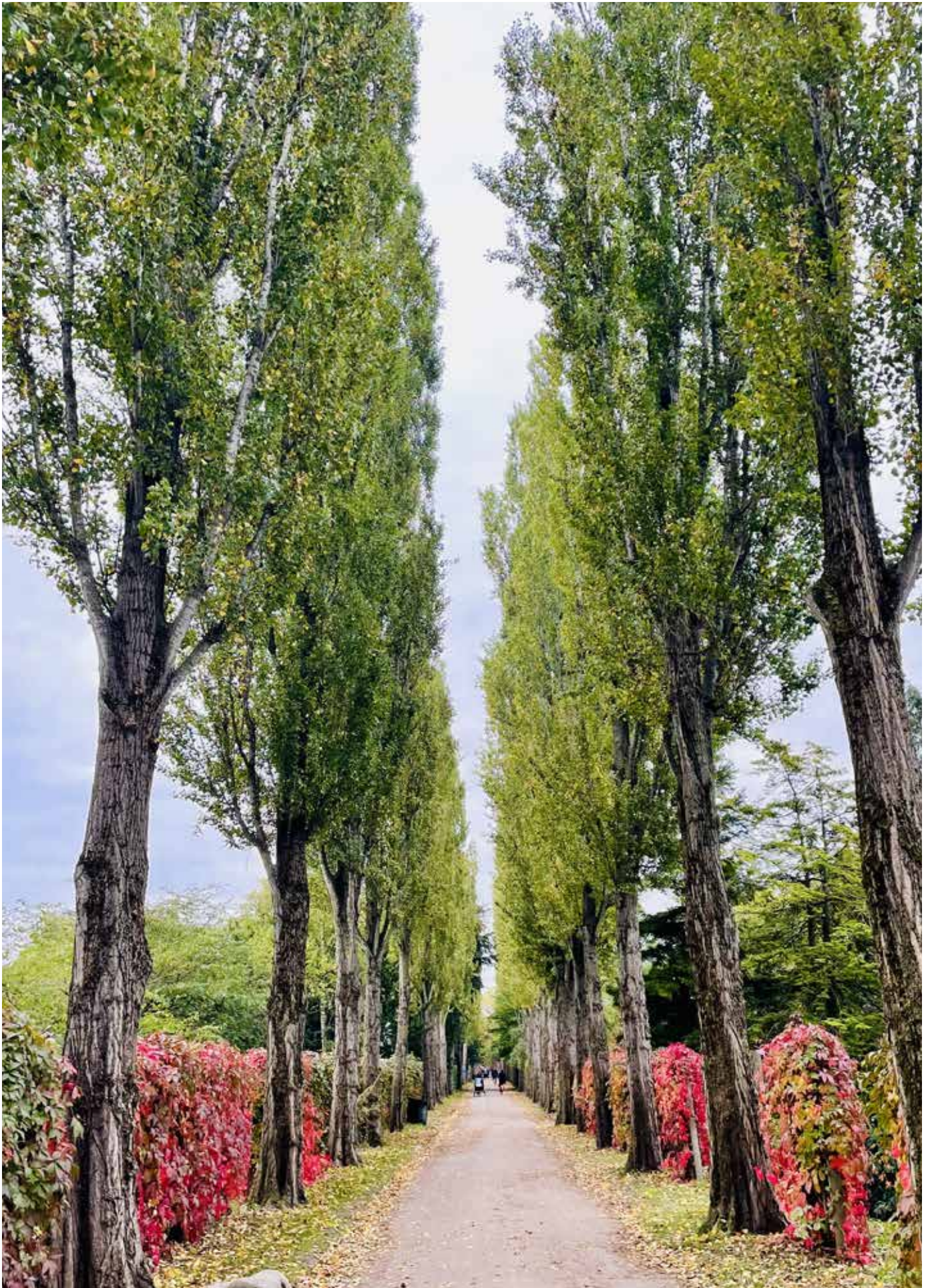
Den digitale platform for fællesskaber Boblberg, der startede som en facebookgruppe, har i dag 500.000 brugere i Danmark. I dag er mange kommuner tilknyttet, også Københavns Kommune. Der findes også små private facebookgrupper med opslag om mindre lokale arrangementer for ensomme/mennesker, der savner nogle at gøre noget sammen med. Det greb mod ensomhed vil vi gerne understøtte.

Vi vil ligeledes undersøge mulighederne for at bakke op om March mod Ensomhed med en lokal Nørrebro-march. March mod Ensomhed er en årlig march, der har eksisteret siden 2017 og har til formål at sætte fokus på ensomhed. Vi skal dog ikke gøre det alene, men i samarbejde med f.eks. en Røde Kors afdeling eller lign.

Som nævnt ser vi også potentialer i lokale nabonetværk, som kan understøtte medborgerskab og modvirke ensomhed og udsathed. Endeligt vil vi gerne hjælpe og understøtte igangværende initiativer til at afhjælpe ensomheden, f.eks. telefonkæder.

Foto: Lars Vibild

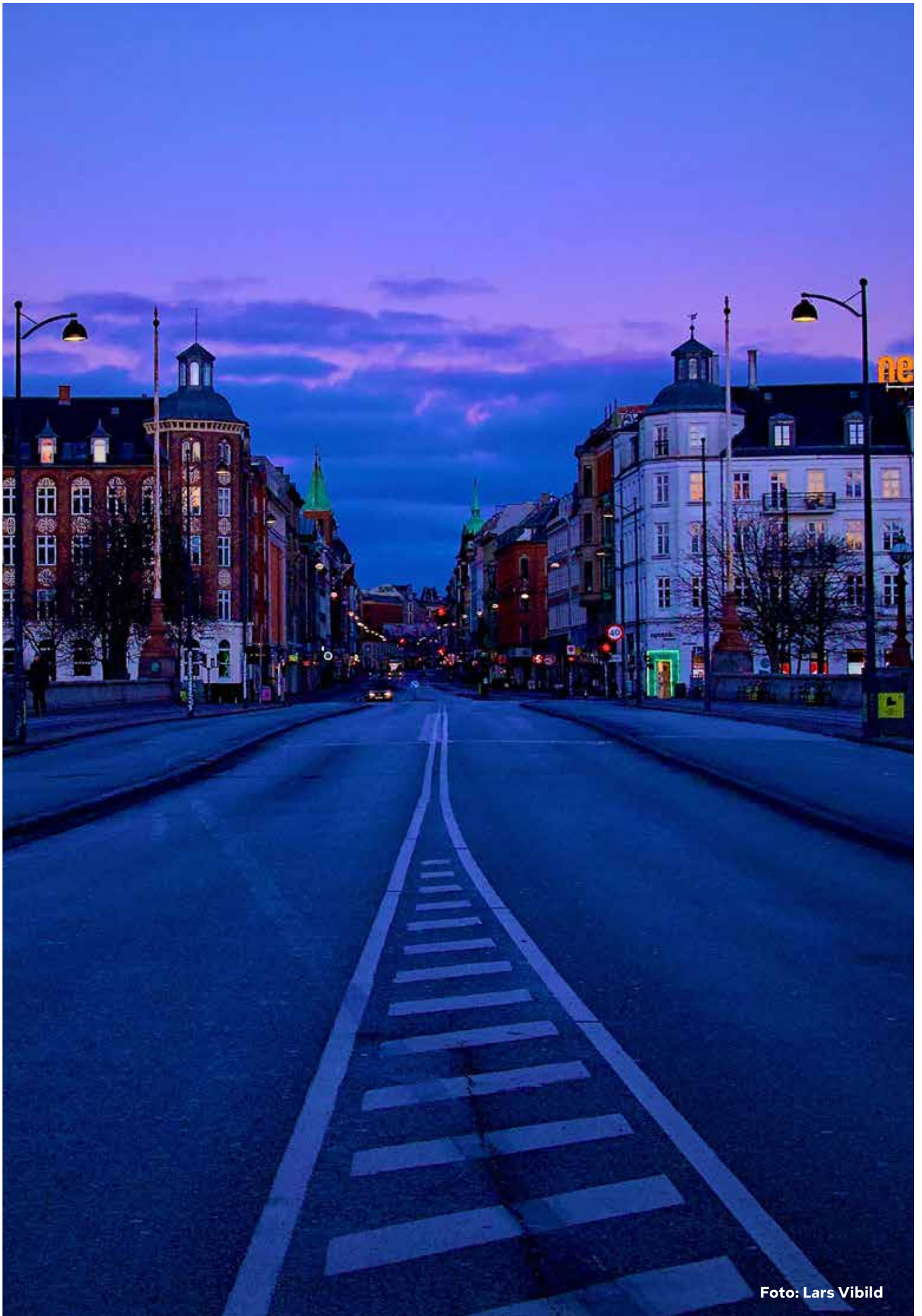

Foto: Lars Vibild

Tryghed på Nørrebro

Københavns Kommunes årlige tryghedsundersøgelse fra 2022 viser, at tallene for anmeldt kriminalitet er faldende. På Indre Nørrebro ligner tallene for anmeldelserne resten af København. Dvs. 32,4 anmeldelser pr. 1000 indbyggere på Indre Nørrebro mod 34,5 i hele København, mens tallene på Ydre Nørrebro er markant lavere. Dvs. 22,4 anmeldelser pr. 1000 indbyggere. Det er bemærkelsesværdigt at der er så stor forskel på Indre og Ydre Nørrebro.

11 % af nørrebroerne svarer overordnet i Tryghedsundersøgelsen, at de er utrygge i deres nabolag og 18 % på Indre Nørrebro og 21 % på Ydre Nørrebro svarer at de er utrygge i aften- og nattetimerne. På Ydre Nørrebro er utrygheden i aften- og nattetimerne steget fra 17 % til 21 %, mens den er faldet fra 20 % til 18 % på Indre Nørrebro. Dog er tallene lavere end da man i 2009 startede med tryghedsundersøgelserne i København. Her var tallet 37 %.

Det er bandekonflikt/skyderier, der fylder mest som utryghedsskabende faktor på Nørrebro. Derudover er flest på Indre Nørrebro utrygge ved at færdes i grønne områder/parker/legepladser, på pladser/torve og på gaden. På Ydre Nørrebro er flest utrygge ved at færdes i grønne områder/parker/legepladser, på stationer/stoppesteder og på stier.

I vores borgerpanelundersøgelse har en del nørrebroere kommenteret på netop utrygheden, og af faktorer, der gør folk utrygge, nævnes her bl.a. grupper af unge, som man ikke kender, der står eller samles på gaden, graffiti i form af tags, rodet parkering og manglende overblik i specielt smalle gader.

Det videre arbejde

Vi kan som Lokaludvalg naturligvis ikke gøre noget ved utrygheden fra bandekonflikten. Det er Politiets opgave. Men vi kan styrke det lokale netværk ved at mødes med de forskellige aktører, der er på gaden f.eks. gadeplanmedarbejderne, natteravnene, Kirke Care, Din Betjent m.fl. til en generel drøftelse af, hvad der rører sig i kvarteret samt hvordan vi sammen kan forebygge utrygheden.

Vi vil også gerne understøtte, at der kommer liv i byrummet ved at åbne fællesrum op ud mod gaden eller understøtte små butikker, gallerier mm. i de små gader, da det skaber tryghed.

Derudover vil vi gerne arbejde videre politisk for et samlet tryghedsforum for hele Nørrebro, hvor der kan udveksles informationer og erfaringer.

Der bliver nævnt at biler, der kører for stærkt, også giver en form for utryghed, og at tæt parkering i de små og smalle gader gør, at det kan være svært at få overblik i gaderne, specielt i aftentimerne. Så det skal vi arbejde for at forhindre og formindske.

Vi vil også gerne undersøge, hvad der kan gøres for, at alle unge har positive fællesskaber at være en del af, enten ved at brobygge dem til UngeVærkerne, Ungdomsskolen eller foreningslivet eller ved at starte en dialog om, hvad der mangler af tilbud i bydelen.

Endelig vil vi i de kommende år, som et forsøg i et mindre område, arbejde med f.eks. en »Hej«- eller »hilse på«- eller »tag din nabos skrald med ned«-kampagne eller lignende, som skal understøtte og udbrede kendskabet mellem naboer. Vi har tidligere haft en »Hej Nørrebro«-kampagne i bl.a. busserne.

Vi vil også forsat bakke op om legalisering af hash, som vil medføre, at vi dels får stoppet fødekæden af unge sælgere, der vil tjene lette penge og dels sætte en prop i det åbenlyse salg af hash på gaden eller via andre kanaler.

Tak fordi I læste med!

Bydelsplanen er et levende dokument. Dette er første version. Nu skal vi i gang med arbejdet med de indsatser, vi har nævnt her i planen.

Vi kommer løbende til at arbejde videre med indholdet i bydelsplanen de næste år, og vi tager alle eventuelle input til bydelsplanen alvorligt og lover at vi vil undersøge om, der er fundament og opbakning i bydelen til dem.

Det er også løbende muligt at engagere sig i vores arbejde. Enten i en af vores arbejdsgrupper, der mødes månedligt, eller i repræsentantskabet som vi inviterer til et statusmøde om vores arbejde én gang om året.

Vi har tre arbejdsgrupper; Byrum-, Miljø- og Trafik-arbejdsgruppen, Børn-, Unge- og Kultur-arbejdsgruppen og Integration-, Beskæftigelse-, Social- og Sundheds-arbejdsgruppen.

Vi har også et digitalt borgerpanel, som alle borgere over 15 år kan tilmelde sig. Her sender vi jævnligt spørgeskemaundersøgelser ud for at få input til Nørrebro's udvikling.

Der er mange muligheder for at følge med og engagere sig i vores arbejde.

Vi håber, du vil være med!

Foto: DronePixels

Introduktion til Doughnut-modellen

Med Doughnut-modellen introducerer vi et dialog- og styringsredskab, som skal hjælpe os med at fokusere mere på trivsel for mennesker og natur og klima, når vi arbejder med udviklingen af bydelen.

Doughnut-modellen har til formål at beskrive, hvordan økonomisk udvikling skal ske under sociale samt klima- og miljømæssige hensyn. Modellen består af to cirkler, der beskriver to dimensioner – det sociale fundament og de planetære grænser – der begge skal vurderes og afvejes i forhold til økonomisk udvikling. Den første dimension, svarende til den inderste cirkel af Doughnut-modellen, beskriver det sociale fundament. Det sociale fundament dækker over, hvad der får borgere til at trives, f.eks. behovet for mad, drikke, bolig, men også uddannelse, lighed og indflydelse. Det sociale fundament er i vidstrækning baseret på FN's verdensmål.

Doughnut-modellens ydre cirkel, de planetære grænser, beskriver de klima- og miljømæssige begrænsninger, som klodens biofysiske og økologiske systemer opererer under. En overskridelse af de planetære grænser påvirker klodens miljø og klima negativt. Ifølge Doughnut-modellen skal et samfund tilstræbe sig at ligge mellem den inderste cirkel, det sociale fundament, og den yderste cirkel, de planetære grænser.

Økonomien skal ifølge modellen vurderes på evnen til at tilvejebringe menneskers behov, det sociale fundament, uden at overskride det miljø- og klimamæssige råderum, de planetære grænser.

Doughnut-modellen skal ikke i sig selv afgøre, hvorvidt et projekt på Nørrebro eller en beslutning skal gennemføres eller ej. Den kan i stedet anvendes til at give et mere oplyst beslutningsgrundlag at agere ud fra for os som Lokaludvalg og skabe rammer for dialog.

Vi ser Doughnut-modellen som et værktøj til at muliggøre en mere helhedsorienteret opgørelse – socialt og klima- og miljømæssigt. For større projekter eller beslutninger, som eksempelvis udviklingen af området ved Vinge-lodden/ Røvsingsgade, vil vi bruge forskellige indikatorer fra Doughnut-modellen til at vurdere kommende projektforslag. Angående de planetære grænser (modellens ydre

cirkel) vil vi især se på indikatorerne; klimaforandringer, biodiversitet, arealanvendelse. Angående de sociale indikatorer vil vi se på; bolig, energi, indflydelse, ligestilling, lighed, netværk, sundhed og uddannelse.

Vi kommer ikke til at udvikle en matematisk model eller skrive statusrapporter. Men vi vil tilstræbe at bruge Doughnut-modellen, for at have mere fokus på de ovennævnte faktorer, når vi udvikler vores egne projekter eller skriver høringsvar til de forskellige forvaltninger i Københavns Kommune.

Skitse af Københavns foreløbige Doughnut.

Illustration fra Københavns Kommune.

